Jaargang 113. Dingsdag, 29 Augustus 1854. No. 69.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD
voor de Stad en Provincie Groningen.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

De **COMMISSARIS DES KONINGS** in de Provincie *Groningen* brengt bij deze ter kennis van het Publiek, dat, uithootde de **Brug,** liggende over de Vesting-Gracht voor de **Oosterpoort** te *Groningen*, moet worden hersteld, de **gemeenschap** over die **Brug** zal zijn **GESTREMD** van af den *dertigsten dezer maand* tot den *zesden September daaraanvolgende.*

GRONINGEN, 23 Augustus 1854.

De Commissaris des Konings voornoemd:
I. A. VAN ROIJEN.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* maken bekend, dat de **KLAPBRUG** over het Trekdiep bij ***FOXHAM***, op **Donderdag den 31sten dezer** en **Vrijdag den 1sten September e.k.** voor den OVERRID zal zijn gesloten.

GRONINGEN, 24 Augustus 1854.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

AFKONDIGING.

De BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *Groningen* doen te weten, dat door den RAAD dier Gmeente, in zijne Vergadering van den 29sten Julij 1854, is vastgesteld de volgende Verordening:

De RAAD der Gemeente *Groningen*,

Overwegende, dat door de STREMMING der PASSAGE over den **APOORTENBOOG** het noodzakelijk wordt geacht, eene bepaling te maken aangaande het **UIT-** en **INRIJDEN aan de Westzijde der Stad** met VRACHTWAGENS, gedurende den tijd dat de Passage ter plaatse van den Apoortenboog zal zijn gestremd,

Heeft besloten te bepalen:

Art. 1. Het is verboden met Vrachtwagens langs de Kraanpoort de Stad in te rijden of langs de Apoort de Stad uit te rijden.

Art. 2. Overtreding dezer verordening zal worden gestraft met eene boete van drie Gulden.

Art. 3. Deze verordening zal in werking treden op den dag, volgende op dien, waarop zij zal zijn afgekondigd. Zij zal van kracht blijven, totdat Burgemeester en Wethouders bekend maken, dat de passage over de Apoortenbrug is hersteld.

Gedaan te *Groningen* ter openbare raadsvergadering van den 29sten Julij 1854.

De Burgemeester (*get.*) J. SLOT.
De Secretaris (*get.*) HORA SICCAMA.

Zijnde deze verordening aan de Gedeputeerde Staten van *Groningen*, volgens hun berigt van den 3den Augustus, no. 52, in afschrift medegedeeld.

En is hiervan afkondiging geschied, waar het behoort, den 15den Augustus 1854.

Burgemeester en Wethouders: J. J. CREMERS.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

Geldleening.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *Groningen* maken bij deze bekend, dat de RAAD dier Gemeente, bij besluit van den 5den Augustus 1854, no. 2, onder goedkeuring van GEDEPUTEERDE STATEN der Provincie *Groningen*, heeft vastgesteld eene **GELDLEENING,** rentende naar **4 ten honderd in het jaar,** volgens het PLAN, voor die GELDLEENING bepaald, invoege het hier achter ter algemeene kennis wordt gebragt, en zulks ten einde uit de op te nemen GELDEN te bestrijden de verdere KOSTEN, benoodigd voor de daarstelling en inrigting eener GASFABRIJK in de Gemeente;

dat het aangehaald Raadsbesluit van den 5den Augustus 1854, no. 2, door GEDEPUTEERDE STATEN is goedgekeurd bij besluit van den 17den Augustus 1854, no. 29, dat de **inschrijving** in de voormelde Geldleening, volgens de artikelen 2 en 12 van het Plan, **tot een bedrag van *f* 50,000,** ten Kantore van den GEMEENTE-ONTVANGER wordt opengesteld op DONDERDAG den 7den September en VRIJDAG den 8sten September 1854, telkens van des voormiddags van negen tot des namiddags twee uur.

GRONINGEN, 24 Augustus 1854.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

EXTRACT uit het besluit van den Raad der Gemeente *Groningen*, van den 5den Augustus 1854, no. 2, goedgekeurd bij besluit van Gedeputeerde Staten van *Groningen*, van den 17den Augustus 1854, no. 29.

PLAN van eene GELDLEENING van *f* 100,000, tot dekking der verdere kosten voor de op- en inrigting der Stedelijke Gas-Fabrijk.

Art. 1. Door de Gemeente *Groningen* wordt eene Geldleening geopend van honderdduizend Gulden, verdeeld in honderd aandeelen, ieder aandeel van duizend Gulden, rentende naar 4 ten honderd, jaarlijks verschijnende op den 1sten November.

Art. 2. Van deze som zal vooreerst worden genomen, om tegen den 1sten November 1854 in de Gemeentekas te worden gestort, een bedrag van *f* 50,000. De inschrijving op de overige *f* 50,000 zal worden geopend op zoodanige tijden, voor zoodanig bedrag, en tegen zoodanig termijn van storting in de Gemeentekas, als Burgemeester en Wethouders telkens in het belang der dienst zullen dienstig achten en bepalen.

Art. 3. Bij de storting ten Kantore van den Ontvanger der Gemeente, zullen worden afgegeven Schuldbekentenissen ieder van *f* 1000, voorzien van een doorloopend nommer van 1 tot 100, en van een stel Coupons, benevens een bewijs ter bekoming van nieuwe Coupons voor die Schuldbekentenissen, welke op den verschijndag van de laatste Coupons nog niet aflosbaar zijn.

De nommers worden aan de Schuldbekentenissen gegeven naarmate van het getal, dat wordt uitgegeven.

Al de Coupons zullen verschijnen den 1sten November. Indien bij eene volgende inschrijving een andere dag van storting wordt bepaald, zal de eerste Coupon worden afgegeven voor de rente naar 4 ten honderd van dien dag af tot den eerstvolgenden eersten November.

Art. 4. De Schuldbekentenissen zullen, naar verkiezing van de inschrijvers, worden afgegeven op naam of in blanco. De inschrijvers, die zulks verlangen en daarvan bij hunne inschrijving kennis zullen hebben gegeven, zullen in plaats van ééne Schuldbekentenis van *f* 1000, twee Schuldbekentenissen onder hetzelfde nommer, door de letters *a* en *b* onderscheiden, ieder van *f* 500, met Coupons naar dat bedrag, kunnen bekomen.

Art. 5. Jaarlijks, te beginnen met het jaar 1855, zal op de begrooting der Gemeente worden aangewezen de som waaruit de op den 1sten November van het jaar, waarover die begrooting loopt, verschijnende rente kan worden voldaan, alsmede eene som voor aflossing.

De aflossing zal minstens bedragen jaarlijks *f* 1000, zoolang niet meer dan 50 Schuldbekentenissen zijn afgegeven; *f* 2000 zoodra er meer dan 50 zijn afgegeven.

Art. 6. De Raad behoudt aan zich het regt, om ieder jaar de som ter aflossing te vermeerderen en daarmede in een volgend jaar al of niet voort te gaan, zoo als voor de Gemeente meest raadzaam zal worden geacht, terwijl de houders der Schuldbekentenissen gehouden zullen zijn, de betaling aan te nemen van de Schuldbekentenissen ter aflossing aangewezen.

Art. 7. Te beginnen in den jare 1856, zullen in eene vergadering van den Raad, te houden vóór den 20sten Julij van ieder jaar, de Schuldbekentenissen waarvan de aflossing op den 1sten November dan aanstaande zal plaats hebben, door uitloting van een gelijk getal nommers worden aangewezen. Wanneer een nommer wordt uitgetrokken, waaronder twee Schuldbekentenissen ieder van *f* 500 zijn afgegeven, worden die beide Schuldbekentenissen afgelost.

Art. 8. De uitgetrokken nommers van de Schuldbekentenissen zullen, van wege den Raad, door Burgemeester en Wethouders, vóór den 1sten Augustus op de uitloting volgende, ter kennis van de houders worden gebragt door middel van de Groninger Courant, of, bij gebreke daarvan, door een dagblad te Groningen uitgegeven, of door aankondiging in het officiëel dagblad. Deze kennisgeving zal tweemalen in een van die nieuwspapieren worden geplaatst en zullen de houders der Schuldbekentenissen geacht worden, daardoor van de aanstaande aflossing derzelve voldoende kennisgeving te hebben ontvangen.

Art. 9. De houders van verschenen Coupons en uitgelote Schuldbekentenissen zullen de betaling daarvan ten Kantore van den Gemeente-Ontvanger van *Groningen* moeten ontvangen.

De betaling kan niet anders worden gevorderd dan tegen overgifte van de Coupon of van de Schuldbekentenis, met al de nog onverschenen Coupons en het bewijs ter bekoming van nieuwe Coupons.

Van de uitgelote Schuldbekentenissen wordt na den 1sten November, waarop de aflossing van dezelve kan worden gevorderd, geen rente meer voldaan.

Art. 10. Het bedrag der uitgelote Schuldbekentenissen en van de verschenen Coupons, hetwelk door de belanghebbenden niet binnen vijf jaren is in ontvang genomen, zal na ommekomst van vijf jaren na den verschijndag der Coupon, of na den dag waarop de Schuldbekentenis vorderbaar is, niet meer vorderbaar zijn en ten voordeele der Gemeente vervallen.

Art. 11. Tot zekerheid van de renten en aflossing van deze Geldleening, worden verbonden de inkomsten der Gemeente *Groningen*.

Art. 12. De deelneming in deze Geldleening op de vorenstaande voorwaarden geschiedt bij inteekening ten Kantore van den Gemeente-Ontvanger van *Groningen*, op zoodanige dagen en uren, als daartoe telkens door Burgemeester en Wethouders zullen worden bepaald.

Art. 13. Na den dag, waarop de som, waarvoor telkens de inschrijving is geopend, mogt worden volgeteekend, worden geene verdere inschrijvingen aangenomen.

Indien de inschrijving op dien dag het vereischte kapitaal overtreft, wordt bij loting over de sommen op dien dag ingeschreven bepaald, welke inschrijvingen, en in hoeverre die worden aangenomen.

Deze Loting zal ten spoedigste, nadat de Geldleening is volgeteekend, plaats hebben in het Raadhuis, op een' tijd, door Burgemeester en Wethouders te bepalen en aan te kondigen, ten overstaan van den Burgemeester of van een' der Wethouders en van den Gemeente-Ontvanger en in tegenwoordigheid van de inschrijvers die zulks verkiezen.

Aan de inschrijvers zal kennis worden gegeven, of hunne inschrijvingen geheel of gedeeltelijk al of niet worden aangenomen.

*** De PLAATSELIJKE SCHOOLCOMMISSIE in de Gemeente *Groningen* brengt bij deze ter kennis der belanghebbenden, dat er eene plaats van **HUISONDERWIJZER** in deze Gemeente vacant is.

Degenen, welke bij de vervulling dier betrekking wenschen in aanmerking te komen, worden verzocht, om zich vóór het einde der **loopende maand** bij den ondergeteekende, Secretaris der Commissie, aan te melden.

GRONINGEN, 21 Augustus 1854.

De Plaatselijke Schoolcommissie voornoemd:
Namens dezelve,
L. B. LOHMAN, *Secretaris.*

BESTUUR DER DOMEINEN.

Op DONDERDAG den 7den September 1854, des voormiddags precies te 10 uur, zullen, in het ARSENAAL te *Groningen*, in het openbaar en om kontant geld, verkocht worden: Onderscheiden aldaar aanwezige **ONBRUIKBARE GENIEGOEDEREN,** bestaande in HOUT, BENTHEIMER STEEN, ZINK, KOPER, POORTBELLEN, VLOEREN, eene groote partij DAKPANNEN, VELDKEIJEN en OUD GESLAGEN IJZER; zullende alles daags te voren te zien zijn in den voormiddag van 10—12 uur.

De Ontvanger:
POSTER.

RAADSVERGADERING,
Woensdag den 30sten Augustus 1854, avonds te 7 uur.

NIEUWSTIJDINGEN.

NOORD-AMERIKA.

Men schrijft uit Holland (Sheboygan Co.):

„In navolging van velen die de zegeningen, welke hier in ons nieuwe vaderland genoten worden, erkennen, en de verpligting gevoelen van het hunne ook iets bij te dragen om onvermogende Protestantsche familiën of vrienden uit Nederland hier te doen overkomen, hebben wij in town Holland, Sheboygan County, Wisconsin, ook eene vereeniging gevormd onder den naam van *Welwillendheid.*"

— Kapitein *Adams*, belast om het origineel van het traktaat met Japan naar Washington over te brengen, heeft gedurende zijn kort verblijf te San Francisco aan een dagblad van deze stad eenige berigten medegedeeld, onder anderen: de gesprekken, die gedurende de onderhandelingen plaats hadden, hebben aan de zijde der Japanesen eene kennis doen aan den dag leggen, die men bij hen niet verwachtte. Onder de vragen, die gedaan werden, had ééne betrekking op den uitslag van de calorische lucht van *Ericsson*, eene andere op den spoorweg van Panama, andere op het goud van Californië. De Japannesen waren van gevoelen, dat het goud in alle streken van de Zuidzee zoude gevonden worden, en deelden mede, dat zij eene wetenschappelijke commissie zouden belasten met het onderzoek van het inwendige van hun eigen land.

Het gezigt der machines van het stoomschip *Susquehanna* maakte hunne verwondering gaande, maar vele andere uitvindingen, die hun getoond werden, schenen hen weinig te bevreemden. In den omtrek van de plaats, waar het verdrag geteekend werd, zagen de Amerikaansche officieren velden van koren en andere vruchten uitmuntend bebouwd en merkten op, dat eenige hunner werktuigen veel beter waren dan die, welke de Commodore belast was hun te brengen. Hunne machine om te wannen is vooral van eene volmaakte zamenstelling. Hunne ingelegde vruchten zijn gelijk aan die der Franschen. Zij bezitten fraaije rijtuigen. Die, welke de groote ambtenaren van het rijk gebruiken, worden door vier paarden getrokken en, bij het reizen binnenslands, door 200 of 300 gewapenden vergezeld.

— Daags vóór de sluiting van het Noord-Amerikaansche congres hebben weder ergerlijke tooneelen tusschen leden der Kamers plaats gegrepen. In den Senaat heeft de kolonel *Benton* den heer *Petit* voor logenaar en gemeene hond uitgescholden, die hem daarentegen een verdraaijer der waarheid en domoor noemde. In de Kamer der Vertegenwoordigers ging men nog iets verder. Nadat de heer *Seward* den heer *Mike* een vagebond had genoemd en de laatste hem voor logenaar had gescholden, greep eerstgenoemde hem bij de keel en gaf hem een geweldigen stomp in het gezigt. Daarop gaf de president last, dat men de strijders zoude scheiden.

Op het oogenblik dat de President der Ver. Staten het senaats-gebouw verliet en in zijn rijtuig wilde stappen, werd hij door het lid van den senaat *Jeffards*, die in staat van dronkenschap verkeerde, beleedigd (met een hard ei den hoed afgeworpen). *Jeffards* werd daarop gevangen genomen en bragt zich eene wonde toe. De President heeft den wensch te kennen gegeven, om den schuldige niet te vervolgen, die alstoen in vrijheid werd gesteld.

RUSLAND. — TURKIJE.

Omer-pacha heeft den 22sten dezer te Bucharest eene wapenschouwing over 12,000 man Turksche en Wallachijsche troepen gehouden. Die generaal houdt zijn verblijf in het klooster Cotrooni.

In den Divan is, blijkens de jongste uit Konstantinopel ontvangen berigten, besloten Herzegowina bij de provincie Bosnië in te lijven, en beide gewesten onder het bestuur te stellen van één' gouverneur, wiens zetel te Sarajewo zal gevestigd zijn.

Binnen kort verwacht men in de Donau-vorstendommen de afkondiging van een manifest van de Porte, waarbij verklaard wordt, dat de traktaten van de jaren 1779, 1792 en 1812, op welke Ruslands regt van bescherming dier vorstendommen is gegrond, hebben opgehouden van kracht te zijn.

Vroeger is reeds gemeld, dat de Turksche bevelhebber *Halim*-pacha, bij zijn binnentrekken in Bucharest, eene proclamatie aan de bewoners dier stad had uitgevaardigd. In dit stuk komen o. a. de volgende zinsneden voor: „Bij hun aftrekken hebben de Russen aan onze zorg de zieken toevertrouwd, welke te zwak zijn om vervoerd te worden. Wij zullen toonen, dat wij dit vertrouwen waardig zijn en dat tot op het oogenblik, dat onze hospitalen in die stad zullen ingerigt zijn, zij zullen behandeld worden in de huizen, waarin zij zich bevinden, met al de zorg, welke de liefde tot den naaste en de menschelijkheid vorderen; want twee rijken, welke heden in oorlog zijn, kunnen morgen weder bevriend worden en moeten elkander achting toedragen, zelfs te midden van de vreeselijkheden des oorlogs."

Zooals reeds is gemeld, zijn de Oostenrijksche troepen thans bepaaldelijk in Wallachye gerukt; twee divisiën zijn den 20sten de grenzen overgetrokken; den 23sten zal het occupatie-korps deze beweging hebben voleindigd, en de aankomst van de voorhoede te Bucharest wordt tegen den 5den September te gemoet gezien. Deze troepen zullen aldaar een Turksch garnizoen vinden. Men acht het echter waarschijnlijk dat de Turken, zoodra een genoegzaam aantal Oostenrijksche troepen in de vorstendommen zal zijn gerukt om een offensieven terugtogt der Russen te kunnen beletten, naar den regter-oever van den Donau zullen terugkeeren.

De *Moniteur* meldt dat de generaal *Letang* naar Weenen is vertrokken met eene bijzondere zending van het gouvernement naar den bevelhebber van de Oostenrijksche troepen in de Donau-vorstendommen.

Berigten uit Konstantinopel van den 14den dezer behelzen dat prins *Napoleon* aldaar in ziekelijken toestand van Varna was aangekomen. Te Varna heeft een felle brand gewoed, waarbij zeer veel gebouwen, ingerigt tot de huisvesting van troepen en tot magazijnen van oorlogsbehoeften, eene prooi der vlammen zijn geworden. Men houdt verscheidene Grieken verdacht, den brand te hebben aangestoken. — De troepen der Westelijke mogendheden hebben door cholera en typhus vreeselijk geleden. De divisie van generaal *Canrobert* verloor 3000 man.

In den officiëlen Franschen *Moniteur* is het volgende berigt uit Konstantinopel van den 10den dezer medegedeeld: „De Circassische stamhoofden, die eerst den maarschalk *de Saint Arnaud* te Varna bezocht hebben, zijn thans hier, en voeren bij de Porte dezelfde taal als in het Fransche hoofdkwartier. Zij zijn in staat om tegen de Russen op te trekken, en vragen geen wapenen of ammunitie, waarvan zij ruim voorzien zijn; zij wachten alleen op de voorschriften van de bevelhebbers der vereenigde krijgsmagt, om den strijd aan te vangen. Ook hebben zij met den Divan over de toekomstige betrekking tusschen hun land en het Turksche rijk gesproken, en de verzekering ontvangen, dat de Porte hun bijstand tegen den gemeenschappelijken vijand wil verleenen, zonder ooit weder eenige aanspraak te maken op het oppergezag hetwelk zij voorheen over Circassië uitoefende. Tevreden met deze verklaring, keeren zij zeer spoedig naar hun land terug, alwaar zij zich gereed zullen houden om op het eerste sein al hunne strijdbare stamgenooten op de beenen te brengen."

Turksche troepen zullen met die der Westersche mogendheden naar de Krim gezonden worden. De aanval op Sebastopol is op handen.

— Een telegr. berigt uit Bomarsund meldt, dat generaal *Baraguay d'Hilliers* en een secretaris der Engelsche legatie bij het Zweedsche hof, na de kapitulatie van genoemde vesting, naar Stokholm zijn gereisd, naar men vermoedt om bij den Koning op eene aansluiting aan de Westelijke mogendheden aan te dringen.

Men verzekert dat door de bemagtiging van Bomarsund verscheidene belangrijke stukken van de Russische kanse-

larij in handen van de geallieërden zijn gevallen, welke onder anderen aantoonen hoe groot gewigt de Russische regering hechtte aan het bezit der Alands-eilanden.

Onmiddellijk nadat de Franschen en Engelschen bezit hadden genomen van de Aland-eilanden werden in al de kerken gebeden uitgesproken voor Keizer *Napoleon* en Koningin *Victoria*.

In de vesting Bomarsund zijn oorlogsbehoeften en levensmiddelen voor een jaar gevonden.

De *Moniteur* meldt, dat de Koning van Zweden en Noorwegen het plegtige *Te Deum* heeft bijgewoond, dat op den *Napoleons* dag te Stokholm werd gevierd.

Volgens geruchten zouden de Fransche troepen te Bomarsund zich weder inschepen, na al de forten te hebben vernield. Ook te Bomarsund was de cholera uitgebroken.

De stoomboot *Vulture* heeft te Dantzig tijdingen aangebragt uit Ledsund van den 22sten dezer, meldende, dat dien dag een sterk eskader der geallieërde vloot die haven had verlaten, om in de golf van Finland te opereren.

Op de vloot heerscht de meening, dat Riga nu aan de beurt lag om te worden aangevallen, en zulks schijnt eenigzins hierdoor te worden bevestigd, dat de vreemde consuls aldaar aanschrijving ontvangen hebben, dat alle neutrale schepen uiterlijk den 10den dezer de haven in ballast verlaten moesten, terwijl zij na dien dag als goede prijzen van oorlog zouden worden aangemerkt. De verdedigingswerken van Riga zijn niet sterk, en het is niet onwaarschijnlijk dat de generaal *Baraguay d'Hilliers*, door het maken eener afwending, zijne troepen binnenslands zal doen oprukken.

Een telegr. berigt uit Koppenhage meldt, dat de stoomboot *Koningin Hortense* aldaar op de reede is gekomen; zij heeft de gezanten van Frankrijk en Engeland aan boord genomen om hen naar het kasteel Stodsberg, waar de Koning zich thans bevindt, over te brengen.

De Fransche *Moniteur* deelt mede, dat het steeds de bedoeling der geallieërde mogendheden is geweest, dat de blokkade der Witte zee geen hinderpalen aan de handelsbetrekkingen tusschen de bewoners van Noorweegsch Finmarken en die van de kusten der Witte zoe, welker bevolking zoo weinig door de natuur begiftigd is, in den weg leggen.

De minister van marine en koloniën heeft thans aan de Fransche kruisers aldaar de instructiën bevestigd, die ten dien aanzien hun reeds in de maand Mei, voordat de verklaring der blokkade in het licht verschenen is, gegeven zijn.

Eene telegrafische dépêche meldt, dat de haven van Archangel sedert den 13den Aug. eerst door de vereenigde eskaders is geblokkeerd. Dit berigt vereischt bevestiging.

Uit Petersburg schrijft men, dat onlangs aldaar bij eene plegtige vertooning van de op de Turken behaalde zegoteekenen, een ergerlijk voorval plaats had. Verscheidene personen werden namelijk in hechtenis genomen, omdat zij beweerden, dat de rondgedragene vaandels dezelfde waren, welke men reeds vroeger voor eene dergelijke gelegenheid de straten had rondgedragen.

— De jongste berigten uit Egypte luiden zeer bevredigend. Er heerscht aldaar voorkomene rust, en het gezag van *Saïd-pacha* is beter gevestigd, dan dat van al zijne voorgangers. Zijne laatste besluiten nopens de vrijheid des handels, oefenen reeds een zeer weldadigen invloed uit op het binnenlandsch verkeer. De graanprijzen zijn merkelijk gedaald. In den wolhandel heerscht veel levendigheid en binnen weinige dagen werden te Alexandrie 30,000 centenaren, voor vreemde rekening gekocht.

— De dépêches waartoe het antwoord van het Petersburgsche kabinet op de Oostenrijksche sommatie van den 3den Junij, tot ontruiming der vorstendommen, heeft aanleiding gegeven, en de nota's die, ten gevolge dezer verschillende mededeelingen, den 8sten Augustus te Weenen zijn gewisseld, zijn door lord *Clarendon* op het bureau van het Huis der Lords gedeponeerd den dag vóór de verdaging van het Parlement. Die verschillende documenten zijn gedrukt, en de tekst daarvan thans meer algemeen bekend geworden.

De nieuwe acten zijn thans aan het kabinet van St. Petersburg ter beoordeeling onderworpen, en uit Parijs ontvangt men op nieuw de verzekering van de zedelijke ondersteuning die Pruissen daaraan verleent.

Vorst *Gortschakoff*, Russisch gezant bij het hof van Oostenrijk, heeft uit Petersburg dépêches ontvangen, houdende dat door Rusland niet zal worden geantwoord op de jongste Oostenrijksche voorstellen, maar dat aan Oostenrijk bepaaldelijk zal worden afgevraagd, welke zijne wezenlijke bedoelingen zijn.

(*Laatste berigten.*) Van Konstantinopel loopen de berigten tot den 17den Aug. De nederlaag der Turken bij Kars wordt niet bevestigd.

De expeditie naar de Krim zal bepaaldelijk den 20sten vertrekken.

— Te Parijs spreekt men bij voortduring over de kansen van eene ophanden zijnde schikking met Rusland; ook spreekt men veel over de vermoedelijke houding van Pruissen en van het onderhoud, dat een Pruissisch officier, die zich aldaar op dit oogenblik bevindt, zoude gehad hebben met den minister van buitenl. zaken, maar welligt heeft hier eene verwarring plaats met de aanwezigheid van den generaal *v. Wedell*, adjudant des Koning van Pruissen, die naar Parijs afgevaardigd is, om den Keizer der Franschen een bezoek van beleefdheid te brengen.

— Even als in Engeland worden ook in Frankrijk kleedingstukken voor het leger gemaakt, om bij groote koude te kunnen bezigen. Zoo zijn te Metz 90,000 schapenvachtenoverjassen besteld en op andere plaatsen schoenen met houten zolen, en mutsen die den nek en de ooren geheel bedekken.

— De *Times* deelt mede, dat twee Russische agenten, die den brand te Varna aangestoken hebben, gearresteerd zijn. De ammunitie- en kruidmagazijnen, alsmede dépôts, hebben daardoor niets geleden.

ITALIE.

Volgens berigten uit Rome is de Paus over de berigten uit Spanje zeer ter neder geslagen, daar sommige bijzonderheden aangaande den opstand schijnen aan te duiden, dat de betrekkingen tusschen Spanje en den H. Stoel eerlang verstoord zouden worden, doordien de progressistische partij op eene herziening van het concordaat schijnt aan te dringen.

De berigten zoowel uit Rome als uit Napels luiden zeer verontrustend omtrent de pogingen, welke de onruststokers aanwenden, om van de staatkundige omstandigheden en de gisting, waarin de gemoederen verkeeren ten gevolge van de noodlottige aanwezigheid der cholera aldaar, te trachten gebruik te maken tot het bereiken hunner bedoelingen.

Het berigt dat ongeregeldheden in Sicilië zouden hebben plaats gehad, is tot dusver niet bevestigd. In Romagne hebben een aantal arrestatiën plaats gehad; de in hechtenis genomene personen werden naar Mantua gevoerd, waar de krijgsraden zitting houden. Deze arrestatiën, hadden, naar men zegt, betrekking op de beweging die in Midden-Italië moest hebben plaats gehad en slechts te Parma is uitgebroken. Men spreekt van republikeinsche proclamatiën, van roode kokarden en andere voorwerpen die bij de gearresteerde personen zouden zijn gevonden.

Overigens worden de deelen van Italië voortdurend op eene vreeselijke wijze door de cholera geteisterd. Te Rome, zoo meldt men in eene partikuliere correspondentie, voegt zich daarbij eene financiële crisis die het pauselijk gouvernement zou hebben verpligt om eenige belastingen met een vierde te verhoogen.

Ten gevolge van de cholera verlaten zeer veel personen Rome, zoodat de gemeenten in de nabijliggende provinciën met tijdelijke bewoners overvuld zijn. Daardoor is de huurprijs der woningen aldaar buitengemeen hoog gestegen, en zijn de levensmiddelen onbeschrijfelijk duur: een ligt pond rundvleesch kost 30 bajocchi (84 cent).

SPANJE.

De berigten uit Spanje zijn mede niet bemoedigend. De correspondentiën stemmen genoegzaam allen daarin overeen, dat de gematigde liberalen veld verliezen, en de progressisten onder den drang der clubsen worden voortgestuwd.

De straten zijn verlaten en men ziet er slechts nationale gardes, of mannen van de bende van *Pacheco*.

De Koningin verliest in populariteit. De toast op haar bij het pers-banket door den generaal *O'Donnell* ingesteld, nadat *Espartero* zulks had verwaarloosd, heeft weinig bijval gevonden op de gevulde tribunes, en dezer dagen, toen zij het eerst in het Prado in het openbaar verscheen, is zij koel onthaald.

Per telegraaf is berigt ontvangen, dat de Fransche *Moniteur* van Vrijdag de tijding uit Madrid mededeelt, dat aldaar sprake is van verschil van gevoelen in het Spaansche kabinet, wegens de vervanging van generaal *San Miguel* door den heer *Legasti*, welke laatste tot de gematigde partij moet behooren.

De verschillende partijen komen meer en meer voor hunne bedoelingen uit. Het dagblad *Iberia* bestrijdt zonder omwegen de politiek van het kabinet als in strijd met de revolutie. Het blad *Espana* verklaart zich tegen het voorstel der junta van Saragossa, betreffende het lot van *Maria Christina*, en beschouwt het als een groot kwaad haar voortdurend in Spanje te houden; het blad zou niets liever wenschen dan haar te zien vertrekken naar Zwitserland, Italië of ergens elders.

Tot karakterizering der omstandigheden dient ook dit, zoo niet vooral, te worden gemeld, dat zich uit Madrid verwijdert, onder de fatsoenlijke lieden, schier al wie in staat is om zulks te doen. Dat is een treurig verschijnsel, en zegt meer, dan vele andere feiten, hoe gevaarlijk de toestand is.

De minister van justitie heeft eene circulaire gezonden aan de bisschoppen, waarin gezegd wordt, dat het gouvernement niet zal dulden dat de vrijheid van een enkel Spanjaard om zijn gevoelen, door middel van de pers kenbaar te maken, door wie ook zal worden belemmerd.

Voorts geeft dezelfde minister in eene andere circulaire te kennen, dat de geestelijkheid zeer omzigtig in hare prediking moet te werk gaan en zorg dragen van niets aan te voeren, 't geen niet tot het zuiver godsdienstig terrein behoort.

Espartero heeft het presidentschap eener kiesvereeniging, genoemd *de Cirkel der Unie*, aangenomen. Het programma, door die vereeniging uitgevaardigd, is in zulk een revolutionnairen geest, en stelt zulke eischen tegen de Koningin-moeder, dat er geen nader bewijs noodig is, om te weten dat *Espartero* zich schuldig maakt aan de grootste zwakheid, en weinig anders meer is dan een speelbal in de handen der demagogie.

Te Madrid wordt vrij algemeen geloofd, dat het gouvernement een middel zal weten te vinden, om de Koningin *Maria Christina* veilig Spanje te doen verlaten, trots *Pacheco* en zijne bende.

De regering heeft de stad en de ayuntamiento van Valladolid met den naam van „heldhaftig" bestempeld, omdat van die plaats de eerste stem is uitgegaan ter ondersteuning der omwenteling te Madrid.

Men zegt, dat een der redacteuren van het dagblad *Clamor Publico* tot burgerlijken gouverneur van Segovia is benoemd, en dat een schrijver aan het dagblad *El Tribuno* tot dezelfde betrekking te Gerona benoemd is.

De junta van Saragossa verlangt niets minder dan de detentie van *Maria Christina* en hare gevangenzetting in een kasteel, totdat de Cortès haar zal hebben geoordeeld. Wat de *Clamor Publico* aanbelangt, deze blijft steeds aandringen op de afschaffing van het konkordaat, ten einde de regering de handen vrij hebbe, om zich meester te maken van de kerkelijke goederen ten algemeene nutte.

In den avond van den 15den hieven te Valencia een 25-tal mannen den kreet aan van leve *Carlos V!* Eene afdeeling nationale militie wierp zich onmiddellijk op die rustverstoorders, waarvan een gedood werd; de overigen werden gevangen genomen.

In Cadix, Malaga, Algesiras en elders heerschte nagenoeg volslagene regeringsloosheid. Zelfs in den onmiddellijken omtrek van Madrid was het zeer onveilig.

Barcelona vooral boezemt veel vrees in; de demagogen verspreiden er onrust en doen alles om *Espartero* gehaat te maken. Ook te Madrid beginnen zich Fransche democraten te vertoonen, en de clubs spannen al hunne pogingen in om het gouvernement te verlammen.

De cholera heerscht overigens verschrikkelijk te Cadix, Seville, Malaga, Alicante, Barcelona, enz.

(*Laatste berigten.*) Er waren te Madrid den 23sten dezer nog steeds geruchten van eene ministeriële wijziging in omloop. De maarschalk *Narvaez* heeft reispassen aangevraagd om zich naar het buitenland te begeven.

Men verzekert, dat de personen, welke door de verschillende ministeriën, die sedert 1848 aan het bestuur waren, verbannen of gedeporteerd zijn, besloten hebben bij de regering en bij de aanstaande Cortes de noodige stappen te doen, om eene schadeloosstelling te verkrijgen, welke betaald zou worden uit de goederen der ministers, die deze deportatiën of verbanningen hebben bevolen. Zij hebben reeds eene bijeenkomst gehouden en een voorloopig bestuur benoemd, waarvan *Espartero* honorair president, de heeren *d'Allaïda* en *Narciso Ameltler* tot vice-presidenten zijn gekozen. Vinden hunne voorstellen ingang, dan zullen er personen zijn, die schadeloosstellingen te betalen en te ontvangen zullen hebben; zoo als b. v. *Narvaez*, die in 1848 aan het hoofd van het bestuur stond en later ook zelf is verbannen.

Espartero blijft steeds aan het hoofd der progressistische partij; men schrijft hem het voornemen toe, vrij duidelijk in een vlugschrift van zijn vriend *Garrido* ontwikkeld, om het Koningschap vervallen te doen verklaren en zich tot president eene federative republiek te doen benoemen. Onder het leger heerscht hoegenaamd geen tucht, hetgeen *O'Donnell*, die er op steunt, zeer verzwakt. *Espartero* ontleent zijne kracht aan de clubs, die in de provinciën zich hoe langer hoe meer uitbreiden.

Onderscheidene dagbladen raden der regering, een streng toezigt te houden op het onderwijs op de hoogere en middelbare scholen, ten einde te voorkomen, dat door de onderwijzers aan de jeugd anti-revolutionnaire beginselen worden ingeprent.

DUITSCHLAND.

Volgens de *Bresl. Ztg.* is de Pruissische veld-artillerie op mobilen voet gebragt. Zij bestaat uit 9 regementen met 792 stukken geschut.

De directeur-generaal der politie heeft de redacteurs van alle te Berlijn uitkomende bladen bij zich ontboden en hen aangemaand, de politiek der regering, welke vredesgezind was, te ondersteunen. Uit de mededeelingen blijkt, dat Pruissen geen oorlog wil voeren en er zich niet toe wil laten noodzaken: dit zou het eenige doel zijner krijgstoerustingen zijn.

— Men verzekert dat de directeur van politie te Keulen, bij rescript van den 14den dezer, de zamenkomst der algemeene vergadering van de Katholijke vereenigingen van geheel Duitschland, welke in deze stad voorgenomen was, verboden heeft.

— Te Stuttgardt hebben den 19den dezer ongeregeldheden plaats gehad, ten gevolge van de duurte van het brood. Bij sommige bakkers werden de glazen ingeworpen, enz. Spoedig werd evenwel de rust hersteld en zijn vele personen gearresteerd.

— Te Breslau en omstreken heeft de buitengewoon hooge waterstand overstroomingen, doorbraak van dijken, wegrukken van bruggen ten gevolge gehad. De daardoor aangerigte schade is onnoemelijk; zeer veel menschen verkeerden in levensgevaar; hun toestand is allerjammerlijkst.

— De Homburger speelbank heeft in de 8 laatste jaren, gemiddeld aan hare aandeelhouders 40 pCt. voor elk aandeel van 500 fl. nominale waarde uitgekeerd.

— De Hannoversche regering heeft de jongste verkiezing van den prorector der hoogeschool te Gottingen voor het volgende studiejaar niet goedgekeurd. Dit is in meer dan 100 jaren niet gebeurd. De keuze van den senaat der hoogeschool was gevallen op den hoogleeraar in het staatsregt dr. *Zachariä*, wiens houding in 1848 als lid der Duitsche nationale vergadering aan de Hannoversche regering niet welgevallig was.

— Den 20sten dezer is op de badplaats Ragaz in Zwitserland overleden de beroemde *von Schelling*, vroeger hoogleeraar in de wijsbegeerte te Munchen, en later sedert 1843 te Berlijn, ridder van verscheidene orden, schrijver van eene reeks geleerde werken en stichter van eene nieuwe filosofische school.

GROOT-BRITTANJE.

LONDEN, 24 Augustus.

Eergisteren heeft H. M. de Koningin, vergezeld van prins *Albert* en een aantal voorname personen, de proefnemingen bijgewoond, welke in de nabijheid van het eiland Wight gehouden werden met het (nieuw) geschut van eene der nieuw gebouwde schroefstoom-kanonneerbooten.

Men meent met zekerheid te kunnen stellen, dat eene der bommen een afstand van 5000 yards heeft doorloopen.

Onze admiraliteit heeft last gegeven tot het op stapel zetten van twee zeer groote oorlog-schepen; het eene zal inhouden 4116 ton, en eene lengte van 260 en breedte van 60 voet hebben; het andere zal 3950 inhouden, 245 voet lang en 61 voet breed zijn.

— De Britsche admiraliteit heeft bepaald dat aan een der groote schepen, thans in aanbouw, de naam van *la France* zal worden gegeven, als een blijk van de innige gehechtheid die tegenwoordig tusschen Groot-Brittanje en Frankrijk bestaat.

— Op den spoorweg tusschen Dover en Londen heeft gisteren eene vervaarlijke botsing plaats gehad tusschen eene machine, die bij het station Croyden water innam, en een trein, waarin vele personen waren, die zich naar het glazen paleis te Sydenham willen begeven, met dat gevolg, dat een wagen der eerste en twee der tweede klasse verbrijzeld werden. Twee personen bleven op de plaats dood en een honderdtal personen ontvingen min of meer zware kneuzingen en wonden.

— In Sydney (Australië) waren in April dezes jaars de dagloonen van metselaars, opperlieden, steenhouwers enz. 25 á 30 sh. (*f* 15 á *f* 18) daags.

Van den 27sten. De Indische landpost brengt berigten mede van Bombay tot den 20 Julij. De Koning van Bokhara, bedreigd door een leger van 20,000 Perzen, welke zijn land zijn binnengerukt, heeft met Rusland een verbond gesloten.

— H. M. heeft den heer *John Bell* benoemd tot consul-generaal in Algerië. Deze benoeming is van hoog gewigt, aangezien zij kan worden beschouwd als eene voor de eerste maal door Engeland gegeven erkenning aan de inlijving van Algerië bij Frankrijk.

— Uit Valparaiso verneemt men, dat aldaar door het Fransche oorlogstoomschip *Phoque* een Russisch barkschip van 500 ton is bemagtigd, hetwelk vier maanden te voren van Havanna was vertrokken.

FRANKRIJK.

PARIJS, 24 Augustus.

De regering heeft het personeel der groote machine-fabrijk te Indret met 500 man soldaten vermeerderd en is voornemens de dienst zoo te regelen, dat de eene helft over dag, de andere des nachts kan werken. Op dit oogenblik wordt aan de machinerie van 7 stoomoorlogsschepen gearbeid.

BELGIE.

BRUSSEL, 24 Augustus.

Bij gelegenheid van het vierde eeuwfeest van het Lucasgilde te Antwerpen, hebben zich eenige Nederlandsche letterkundigen en deputatiën van rederijkerskamers derwaarts begeven. De bladen weiden uit in den lof van mr. *J. van Lennep*, die eene redevoering en een fraai gedicht heeft voorgedragen. Het feest zelf was zeer luisterrijk en liep in goede orde af.

— In de jongste zitting van de klasse letterkunde van de koninklijke Belgische akademie, werd onlangs gelezen een brief van den heer *F. L. Hoffman*, waarin hij berigtte, dat in de bibliotheek der stad *Hamburg*, een handschrift wordt gevonden van *Maerlants* werk: *de Naturen Bloem*. De klasse droeg onmiddellijk aan den heer *Quetelet*, vaste secretaris, op, om pogingen in 't werk te stellen ten einde inzage of gebruik van dit handschrift te erlangen, als zullende van groot nut kunnen zijn voor de commissie belast met de uitgave van de meesterstukken der oude Vlaamsche letterkunde.

Van den 27sten. Het geheele ministerie heeft zijn ontslag aangeboden.

— De bekende kolonel *Charras* heeft België verlaten en zich naar Nederland begeven.

NEDERLAND.

Eerste Kamer der Staten Generaal.

Zitting van Woensdag den 23sten Augustus.

De Eerste Kamer der Staten Generaal heeft hare werkzaamheden hervat.

In de heden door haar gehouden zitting zijn onder anderen ingekomen de van de Tweede Kamer ingezonden en door deze laatstelijk aangenomen wetsontwerpen.

De Kamer heeft hare afdeelingen vernieuwd, waarna de leden zich naar hunne sectiën hebben begeven tot benoeming van voorzitters en onder-voorzitters.

'sGRAVENHAGE, 25 Augustus.

Bij koninklijk besluit van den 21sten Aug. is aan den heer *Adolphe Dubois Nihoul*, aannemer van openbare werken te Brussel, voorloopige concessie verleend tot den aanleg en de exploitatie van een spoorweg, aanvang nemende te Vlissingen en van daar leidende over Middelburg, het Sloe, Goes, de Ooster-Schelde, langs Bergen-op-Zoom, Rozendaal, Breda en 's Hertogenbosch tot de Maas tegenover Venlo.

Voorts behelst de *Staats-Courant* een koninklijk besluit, strekkende tot eind-aanwijzing van de perceelen, welke onteigend moeten worden tot aanleg van den spoorweg tusschen de Belgische grenzen in de rigting van Antwerpen en het Hollandsche Diep, en van den zijtak van den spoorweg tusschen Rozendaal en Breda.

— Bij Koninklijk besluit van den 21sten Augustus is de staatsraad in buitengewone dienst *J. P. C. Ruloffs*, thans lid van den raad van Nederlandsch Indië, benoemd tot vice-president van dien raad.

— Naar men verneemt, zullen in de aanstaande nieuwe zitting der Staten Generaal, van regeringswege aan hunne overwegingen worden onderworpen de voordragten van wet betrekkelijk de ministeriële verantwoordelijkheid en het regt van vereeniging en vergadering.

— Men schrijft aan de *Utr. Ct.* uit 's Gravenhage: „Zoo als ik u vroeger mededeelde, vertrekt Z. M. de Koning op den 5den September e.k. naar het kamp en blijft aldaar tien dagen. Heden kan ik u nog berigten, dat de Pruissische generaal *von Wedel*, bevelhebber der vesting Luxemburg, die zich thans op last van Z. M. den Koning van Pruissen in Frankrijk bevindt en het kamp van Boulogne zal bezoeken, waar, zoo men verzekert, Z. M. Keizer *Napoleon III* persoonlijk zal kommanderen, ook de manoeuvres van ons leger in het kamp van Zeijst zal bijwonen."

Aan dat blad wordt verder gemeld, dat in de volgende maand eene bevordering bij de officieren der marine zal plaats hebben.

— Heden is de heer *Belmont*, zaakgelastigde van de republiek der Vereenigde Staten van Noord-Amerika, in de residentie teruggekeerd. Hij was vergezeld van den heer *Walter Gibson*, die in het hôtel van den gezant zijn' intrek heeft genomen. De heer *Gibson* is benoemd tot attaché der legatie van de Vereenigde Staten bij het hof van Frankrijk.

Onder de originele stukken, welke, in de zaak van kapitein *Gibson*, door de onvoorzigtigheid des heeren *van Hall* in handen moeten gekomen zijn van den kapitein, behoort ook het *corpus delicti*, bestaande in *Gibsons* brief aan een Sultan van Djambie geschreven.

Wij zijn in staat gesteld, den tekst van dit stuk mede te deelen, volgens de vertaling, die uit de Maleische taal, daarvan in der tijd gemaakt is door den heer *W. F. G. Pool*, beëedigd translateur te Batavia.

De brief luidt aldus: „Deze brief, vergezeld van veelvuldige groeten en pligtplegingen van mijnheer kapitein *Walter*, wonende in Amerika, geworde door den Heer aller heerscharen voor het aanschijn van den heer Sulthan, die gezag voert in het rijk van Djambie; voorts geef ik u opregt te kennen dat mijn eerste officier benevens drie zijner volgelingen, voor u Sulthan zullen verschijnen, daar ik zeer bevriend met u Sulthan wensch te zijn; ik ben nu in staat om u Sulthan te helpen aan alles wat u verlangt, dewijl het Amerikaansch gouvernement geen gebrek heeft aan kruid, kogels, kanonnen, geweren en lila's (lange metalen kanonnen met kleine mondingen).

„Ik kan helpen om het aan alle Maleijers goed te maken, omdat ik niet veel van al de Hollanders houde, kunnende gij Sulthan hiervan de verzekering geven aan al de Maleijers, en gij zult het met mij eens kunnen worden; ook wensch ik te kennen den weg van Djambie naar Palembang, in hoeveel tijds men die reis kan afleggen; ik kan helpen om alles fraai te maken en wensch ik dat de Maleijers bestuurd worden zoo als in vroegere tijden.

„Over eene maand kan ik aan de monding der Djambie-rivier zijn; met dezen mijnen officier kunt gij Sulthan overeenkomen dat het beste is, aangezien het Amerikaansch gouvernement geen gebrek heeft aan stoom- en oorlogsschepen. Van beiden zijn er veel en behoeft gij Sulthan u daarover niet te bekommeren; geheel de bovenlanden van Djambie en die van Palembang wil ik alles in goede orde brengen, en indien het mogelijk is, wil ik alle Hollanders vernietigen; binnen weinige dagen zal ik komen en kan ik alsdan dit rijk overnemen.

„Ik en alle officieren zenden vele groeten aan u Sulthan."

(*Grondwet.*)

Wij vinden in de dagbladen van Washington, dat de Kamer der Vertegenwoordigers den President der republiek van de Vereenigde Staten uitgenoodigd heeft aan die Vergadering mede te deelen, in zooverre het met 't algemeen belang niet in strijd is, de correspondentie gevoerd tusschen den secretaris van staat voor de buitenlandsche zaken en den Amerikaanschen minister te 's Hage residerende, betreffende de zaak van kapt. *Walter M. Gibson*. Van eene andere zijde vernemen wij, dat de heer *van Hall*, minister van buitenlandsche zaken, eene formele opeisching heeft gedaan der aan den heer *de Belmont*, ten gevolge eener zonderlinge vergissing gezonden stukken, welke zaak in zekere kringen niet weinig bekommering heeft veroorzaakt. Wij meenen eindelijk te weten dat het Amerikaansche gouvernement den heer *Gibson* eene diplomatieke betrekking heeft gegeven, door hem toe te voegen aan de legatie der Vereenigde Staten te Parijs, en hij dra weder in Nederland zal terug zijn, om er in persoon de noodige stappen te doen ter verkrijging van de door hem geëischte schadevergoeding.

(*Echo Universel.*)

(*Zie het vervolg der Nieuwstijdingen enz. in 't Bijvoegsel.*)

ZEETIJDINGEN.

GRONINGEN, 28 Aug. Vertrokken het nieuwgebouwde schooner schip Arendina, kapit. *B. H. Boerhave*, van Veendam, op avontuur naar New-Castle.

Binnengekomen te Amsterdam den 23 Aug., kapit. *Spijkman* Juliana Louisa, v. Triest; *Pluktje* Tetsia, v. Newc.; *Ebling* Egberdina Annech., v. Hapanrade; *Schuth* Gesiena, v. Dantzig; *Bakker* Zwaantina, v. Ditzum; den 24sten *Addens* Jantje Doornbos, v. Girgenti; den 25sten *Doewes* Geerdina, v. Londen; den 25sten *Vil* Hendr. Pieter, v. Memel; *Panjer* Hedina, v. Bayonne; *Kaszens* Gustaaf Willem, v. Londen; *Huges* Equator, v. Archangel; *v. Sluis* Annegina, v. Koningsb.; *v. Wijk* Cath. Elisab., v. Dantzig. — Te Texel den 23 Aug., *de Jong* Twee Gezusters, v. Yarmouth; *Veldhuis* Zwolsche Diep, den 24sten *Nijman* Marg. Herm., den 25sten *Meijer* Piet Hein en den 26sten *Bakker* Maria, alle 4 v. Archangel; *Lutje* Jacoba Christina, v. Venetien. — Te Helvoet den 23 Aug., *Stuitvoet* Annech. Harm., *Reinders* Jacoba Gesina en *de Boer* Hendr. Annech., alle 3 v. Memel; den 24sten *Hoveling* Redite, v. Triest; den 25sten *Bakker* Edzard, v. Alicante; *Speelman* Geertr. Speelman, v. St. Ubes.; *Steen* Sieke v. d. West, v. Archangel. — Te Georgetown den 9 Mei, *Smit* Prins Hendrik, v. Launceston, zou den 11den dito n. Batavia vertrekken. — Te Kertch den 1 Aug., *Kiers Kok* de Hoop, v. Triest. — Te Konstantinopel den 10 Aug., *Mellema* Jac. Anthonie, v. Odessa n. Falmouth. — Te Sevilie den 8 Aug., *Kolk* Dankbaarheid, v. Dantzig. — Te St. Ubes den 14 Aug., *Klein* Verwachting, v. Marseille. — Te Lissabon den 11 Aug., *Prins* Twee Broeders, v. Newc.; *den Breems* Trekvogel, v. Genua. — Te Gend den 22 Aug., *Visser* Joh. Marinus, v. Bergen; den 22sten *Legger* Geerdina, v. Dantzig. — Te Londen den 22 Aug., *Colle* Jonge Pieter, v. Dantzig. — Te Deal den 23 Aug., *Schuth* Jacob Synes, v. Simes n. Londen. — Te Portsmouth den 22 Aug., *Schaap* Jan Jacob, v. Rotterdam n. Jersey. — Te Torbay den 20 Aug., *Spijkman* Hendr. Margar., v. Gron. n. Konstant. — Te Falmouth den 20 Aug., *Boer* Niessina Beerta, v. Smirna; den 23sten *Post* Eije Berg, v. Galatz. — Te Bristol den 23 Aug, *Dotjes* Ceres, v. Galatz. — Te Dundee den 21 Aug., *Roostee* Vrouw Bouwina, v. Memel. — Te Kirkaldy den 20 Aug., *Kuiper* Hendr. Hillechina, v. Archangel. — Te North Shields den 22 Aug., *Duintjer* Friso, v. Harlingen; *Dokman* Gesina Wilhelm., v. Autw.; *Zoutman* Geertruida, v. Londen. — Te Harwich den 22 Aug., *Ploeg* Vertrouwen, v. Greifswald. — Te Hamburg den 23 Aug., *Kraan* Hendr. Siebelina, v. Amst.; den 24sten *Hilbrands* Wendelina, v. Corfu; *Sprik* Grietina Hillegina, v. Malaga; *Rijnberg* Jonge Jacob, v. Newc. — Op de Elve den 24 Aug., *Boekhout* Joh. Hermanus, v. Wick. — Te Bremerhaven den 23 Aug., *Bieze* Sophia, v. Termunterzijl. — In het Agger Kanaal den 16 Aug., *Zoeler* Cath., v. Hamburg. — Te Gotheuburg den 19 Aug., *Sap* Broederliefde, v. Bremen. — Te Frederikstad den 9 Aug., *Borgman* Corn. Dasse Victor, v. Schiedam; den 12den *Oldenburger* Sara Maria, v. Amst. — Te Dantzig den 24 Aug., *Fronk* Gesina Pronk, v. Koppenh. — Te Memel den 17 Aug., *Ebes* Grietje, v. Harlingen; den 18den *Fokkes* Gebroeders *Fokkes*, v. Amst.; *de Grooth* Concordia en *van Ingen* Maria Cath., beide v. Londen. — Te Bergen den 11 Aug., *de Vries* Johanna, v. Autw.; *van Rijn* Jonge Jacobus, v. Amst.; den 14den *Stasse* op Hoop van Zegen, v. Vlissingen. — Te Archangel den 10 Aug., *de Jonge* Onderneming, v. Amst.; *de Jonge* Bougina Lammechina, v. Gron.; *Faber* Atlas, v. Londen; den 11den *Peper* Alida, v. Vlissingen.

Binnengekomen te Texel den 26 Aug., kapit. *Hazewinkel* Geertruida, v. Grangem., *Plukker* Antje, v. Newc.; *Brouwer* Lummina, den 27sten *Olthuis* Bernardina en *Bok* Elisabeth en Maria, alle 3 v. Archangel. — Te Helvoet den 25 Aug., *Fokkes* Sjoektje, van Memel; *van Gelderen* Boreas, *Vink* Voorwaarts, *Buiten* Orion en *van Wijk* Anna en Arnoldina, alle 4 v. Archangel. — Te Livorno den 18 Aug., *de Boer* Zwaantina Hendrika, v. Amst. — Te Londen den 25 Aug., *Laars* Lisette en *Visser* Jeanette, beide v. Archangel.

Vertrokken den 23 Aug., kapit. *Faber* Joh. Wilhelm., n. Ancona; den 24sten *de Weerd* Pieter, n. Frederikstad; den 26sten *Mulder* China, n. Liverpool; *de Jonge* de Weldaad, n. Memel; *Banting* Gesina, n. Koppenhage. — Uit het Vlie den 22 Aug., *Frankena* Vereeniging, *Sprik* 2 Gebroed. en *Nieboer* Martha, alle 3 n. Frederikstad. — Van Triest den 19 Aug., *Wilkens* Harmonie, n. Rotterdam. — Van Falmouth den 21 Aug., *Duintjer* Catharina, naar Koningsb. — Van Gloucester den 22 Aug., *Wieringa* Anke Berg, n. Cardiff. — Van Grangemouth den 23 Aug., *Hazewinkel* Geertruida, n. Amst.; *Nieboer* Maria, v. Memel. — Van Bridport den 22 Aug., *Bolhuis* Roelfina Gesina, n. Newc. — Van Leith den 19 Aug., *Hazewinkel* Geertruida, v. Grangem.; den 21sten *v. d. Veen* Vr. Anske, n. Sunderl.; den 21sten *Douwes* Aquarius, n. Grangem. — Van Hartlepool den 20 Aug., *Hazewinkel* Bernardus, n. Delfshaven. — Van Hamburg den 23 Aug., *Prins* Jonge Barend, n. Termunterzijl. — Van Bremerhaven den 23 Aug., *de Jonge* Alida Gezina, v. Groningen. — Van Dantzig den 19 Aug., *Mugge* Martha, n. Brussel; den 22sten *Karst* Lamberta, n. Londen; *Flik* Cath., n. Harlingen; den 22sten *Flik* Geerdina Beerts, n. Leer. — Van Pillau den 22 Aug., *de Groot* Annech. Jantina, n. Rotterdam; *Hazewinkel* Prudence, n. Schiedam. — Van Memel den 20 Aug., *Olthoff* Abeldina, *Doewes* Eendragt en den 21sten *Nieboer* Margaretha, alle 3 n. Londen; den 22sten *Kroon* Vrouw Wicherdina, n. Harlingen. — Van Archangel den 9 Aug., *v. d. Wal* Sophia Job. en *Draijer* Emma, beide n. Amst.; *van Vliet* de Courier en *van Driesten* Merwede, beide n. Schiedam; *Martens* Theodoor, *Poort* Catharina en *Rasker* Stad Groningen, alle 3 n. Londen; *Voogdt* Johannes, n. Kirkaldy; den 10den *Tunteler* Geertruida, *de Groot* Engelina Jacoba, *Witkop* de Zwijger en *Korter* Riga, alle 4 naar Amst.; *Tap* Maria Beerta, n. Rott.; *Velt* Engelina, n. Schiedam; *de Groot* Georg, n. Dublin; *Pot* Grietje Weemhoff en den 11den *Walker* Maria, beide n. Londen; *Smit* Anna Elizabeth en *Schaap* Frederik, beide n. Amst.; *Hangelbroek* Aaltje Witsenborg, n. Rott.

Vertrokken uit het Vlie den 23 Aug., kapit. *Mooi* Trouw, naar Memel; *Koster* Margaritha en *Brouwer* Elsina, beide naar Frederikstad. — Van Cadix den 10 Aug., *Veen* Alida, n. Elseneur.

Zeilklaar te Londen den 22 Aug., kapit. *Lieffijn* Goede Verwachting, n. Amst.; *Bekkering* Magrietha, n. Koningsb.; den 23sten *Potjewijd* Alida Elisab., n. Konstantinopel; *Bakker* Henr. Maria n. Port Philip.

In lading te Londen den 22 Aug., kapit. *Kleijn* Alida Hendrika, n. Memel; den 23sten *Kleijn* Concordia, n. Koningsbergen.

ZOUTKAMP, 27 Aug. Zeilklaar kapit. *van der Wijk* Annechina n. Gloucester; *Kwint* Jantina, op avontuur.

OOSTMAHORN, 27 Aug. Ter reede gearriveerd den 25 Aug., kapit. *Visser* Hillegonda Maria en den 27sten *Foppes* Nicolaas Theodorus, beide n. Dockum, *Bieze* Elsiena, n. Groningen, alle 3 v. Noorwegen.

Vertrokken den 24 Aug., kapit. *Rozeboom* Eendragt, v. Amst. n. Emden.

DELFZIJL, 26 Aug. Binnengekomen kapit. *de Wall* de 4 Gebroeders, v. Nessumerzijl; *Slik* de Hoop, v. Norden; *Smedes* Pietronella Alberdina, v. Gluckstadt; *Bolmeijer* Uit Vriendschap, v. Emden en *de Vries* Castor en Pollux, v. Bremen, beide v. Amst.

Vertrokken den 25 Aug., kapit. *v. d. Molen* Jantiena, n. Weener.

TERMUNTERZIJL, 27 Aug. Binnengekomen den 22 Aug., kapit. *Munning* Anje en den 23sten *Zoutman* de Jonge Wicher, beide van Noorwegen; *Schelts* Catharina, v. Stettin; den 24sten *de Groot* Lucas Wildervank, v. Stettin.

Vertrokken den 21 Aug., kapit. *Burman* Gezina, *Pasmann* Maria en *Pasmann* de Vr. Elisabeth, alle 3 n. Leer; den 24sten *Busker* Gietina, n. Norderneij, den 26sten *Janssen* de 2 Gebroeders, naar Noorwegen.

Zeilklaar den 27 Aug., kapit. *Boswijk* de Vr. Hendrika, naar Noorwegen.

HARLINGEN, 26 Aug. Binnengekomen den 22 Aug., kapit. *de Jong* Frouwina Elizabeth, v. Memel; *Munneke* Boudina, v. Newc.; den 22sten *Schuring* Antje, v. Frederikstad; *Cappen* Neptunus, v. Newcastle; den 24sten *Plukker* Hendrik, v. Larwich.

Vertrokken den 22 Aug., kapit. *Mooi* de Trouw, n. de Oostzee; den 23sten *Brouwer* Elzina, n. Noorwegen.

WIJCK AUF FÖHR, 22 Aug. De Holl. kof Maria, kapit. *Swart*, van Groningen in ballast naar Frederikstad, is den 19den op Sijlt gestrand en binnen korten tijd uit elkander geslagen. De 4 personen zijn geborgen en men hoopt ook het grootste deel van den inventaris te zullen bergen.

LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN welke de Sond gepasseerd zijn.

20 Aug. Zaag, Johanna, v. Newc. n. Dantzig, m. steenkool.
de Groot, Sieka, v. Hamburg n. Pillau, m. stukgoed.
Mulder, Alida, v. Amst. n. Koningsb., m. suiker.
21 —— Slinger, Geziena, v. Dantzig n. Granville, m. hout.
22 —— Kramer, Philothea, v. Dantzig n. Nantes, m. hout.
v. Ingen, Maria Cath., v. Memel n. Engeland, m. vlas.
de Groot, Concordia, v. Memel n. Londen, m. lompen.

De wind den 20 Aug. N., N.W., W.N.W.; den 21sten Z.O., Z., Z.Z.W.; den 22sten Z., Z.O.

SCHEEPSVRACHTEN.

KONINGSBERGEN, 23 Aug. In de laatste dagen is wat meer vraag naar schepen gedaan en zoowel hier als in Memel en Dantzig zijn meer bevrachtingen gedaan. Ook voor Nederland is meer begeerte; naar Amsterdam bevracht voor *f* 20, de Maas *f* 21 p. last tarwe, naar Antwerpen *f* 24 p. 1000 kilo hennep, naar Londen 37 sh. per ton hennep, Hull 2 sh. 9 d. per qr. tarwe.

DANTZIG, 21 Aug. Naar Amsterdam *f* 22 p. last rogge, Londen 20 sh. per load sleepers, Grangemouth 16 sh. 3 d. per load balken, Norden *f* 20 per last hout.

PRIJZEN DER GRANEN, ZADEN, ENZ.

GRONINGEN, 25 *Augustus.*

TARWE.	Veen 64 ℔ *f* 6,10	Witte Voer 40 ℔ *f* 4,20
Oude 70 ℔ *f*	» 66 » » 6,50	Zw. Voer 36 » » 3,65
N. Oml. 68 » » 12,00	GERST.	» 38 » » 3,85
» 70 » » 12,75	Winter 54 ℔ *f* 4,65	» 40 » » 4,05
» 72 » » 13,35	» 56 » » 5,00	» 42 » » 4,25
» Old. 68 » » 11,75	» 58 » » 5,30	BOONEN
» » 70 » » 12,35	Zomer 54 » »	Paardeb. *f*
» » 72 » » 13,00	» 56 » »	ZADEN, ENZ
» » » »	Knobbe 60 » » 5,10	Old. Koolz. *f* 11 *f* 11,25,
ROGGE.	» 62 » » 5,40	50,75 *f* 12,10
N. Inl. 64 ℔ *f* 7,90	HAVER.	Oml. dito *f* 10,75 *f* 11,
» 66 » » 8,30	Dikke 36 ℔ *f*	25,50,75 *f* 12,10
» 68 » » 8,70	» 38 » »	Oostv. dito *f* 11,75 *f* 12,10
» 70 » » 9,10	» 40 » »	G. Mosterdz. v. *f*
» » »	» 42 » »	Lijnzaad *f* a *f*
BOEKWEIT.	» Nieuwe 44 » » 4,30	GrGort *f* 9,25,50,75
Gr. Zd. 64 ℔ *f* 6,30	» 46 » » 4,50	Par. 100N. ℔ *f* 12,25 tot
» » 66 » » 6,70	» 48 » » 4,70	*f* 13,50
» » 68 » » 7,10	» 50 » » 4,90	Raapolie p.v. *f* 36
» » 64 » » 6,20	Witte Voer 36 » » 3,80	Prijs der Boter
Zw. Zand 66 » » 6,60	» 38 » » 4,00	1ste soort *f* 33
		2de » - 31

Tarwe bijna niet in omgegaan. — Rogge in een doen. — Boekweit 20 ct. lager afgegeven. — Gerst aan pelderijen ruim prijshoudend. — Haver iets lager afgaande. — Boonen bijna niet aan — Er was heden ongeveer 500 last Koolzaad ter markt. Hetzelve vond over 't geheel iets meer kooplust, en is als genoteerd naar deugd verkocht. — Gort weinig in omgegaan.

AMSTERDAM, 25 *Augustus.* Poolsche Tarwe hooger verkocht: 128, 130 ℔ o. b. Pools. *f* 450, *f* 465; 128 ℔ b. dito *f* 443; 127 ℔ mind. dito *f* 420; 127 ℔ n. b. dito *f* 430; 128 ℔ o. witb. dito *f* 460; 128 ℔ o. b. dito *f* 445; 129 ℔ Pommer *f* 425; 125 ℔ Holst. *f* 410. — Rogge prijsh.: 118 ℔ n. Arch. *f* 243 bij partij; 122 ℔ n. Holst. *f* 258; 119, 120 ℔ Donau *f* 240, *f* 250; 121 ℔ n. Pruis. *f* 262; 118 ℔ n. dito *f* 252; 117 ℔ Odessa *f* 245. — Gerst goed prijshoudend: 111 en 116 ℔ Deens. *f* 188, *f* 200. — Boekweit geheel onveranderd: 121 ℔ Holst. *f* 219; 117 ℔ dito *f* 202; 114 ℔ Sleeswijksche *f* 185.

Koolzaad vast; 9 vat dadelijk 65½ p. vl.; Sept. en Oct. 66 p. vl., Nov. 66½ p. vl.; April 1855 66½ p. vl. — Lijnzaad in een doen; 108 ℔ Arch. *f* 335; in veiling 102, 106 ℔ Arch. *f* 10⅝, ¾. — Raapolie dadelijk iets flaauwer, op levering in een doen; op 6/w. *f* 39; Vlieg. *f* 37,75 a *f* 38; Sept. en Oct. *f* 37,75; Nov. en Dec. *f* 37,75 a *f* 38; Mei 1855 *f* 38. — Lijnolie lager, vooral op levering; op 6/w. *f* 39; Vlieg. *f* 37,75 a 50; Sept. en Oct. *f* 37. — Hennepolie op 6/w. *f* 41,50; Vlieg. *f* 40,25.

LEEUWARDEN, 25 *Augustus.* De prijs der Boter was heden *f* 41,50.

LONDEN, 25 *Aug.* De aanvoer van alle soorten graan was deze week matig. De markt was heden zeer schraal voorzien en er bestond weinig kooplust voor Tarwe. De prijzen moeten derhalve geheel als nominaal worden beschouwd; intusschen waren de houders wel geneigd om iets lager af te staan. Overige granen en meel insgelijks lager verkrijgbaar.

VEE- en PAARDENMARKTEN.

GRONINGEN, 25 *Augustus.* Uit hoofde van het ongunstige weder was de aanvoer van schapen en varkens gering. Er werd in dezen nog al eenen vluggen handel gedreven, want men vond veel koopers en het geheel werd tegen lagere prijzen omgezet.

LEEUWARDEN, 25 *Aug.* De veemarkt was heden ruim voorzien en de prijzen waren iets lager, daar de Londensche markten ook nog steeds dalende zijn. Vette kalveren, schapen en varkens veel ter markt, maar tegen verlaagde prijzen wel te plaatsen.

LONDEN, 25 *Aug.* De veemarkt was matig voorzien en de kwaliteit der beesten was over het algemeen gering, waarvoor niet wel de prijzen van l.l. Maandag waren te bedingen; alleen puike soort heeft zich op den vorigen stand goed gesouteneerd.

PRIJSCOURANT DER EFFEKTEN.

Amsterdam, 26 *Augustus.*

NEDERL. Werk. Schuld 2½ pCt. $60\frac{9}{16}$, 60¾, 60¾; Dito Dito 3 pCt. 72⅜; Dito Dito 4 pCt. 90⅝; Oblig. 4½ pCt. 100. — BELGIË, bij *Rothschild* 2½ pCt. $48\frac{15}{16}$, 49, 49. — SPANJE, Onbep. St. 1 pCt. $17\frac{15}{16}$, 18; Dito 3 pCt. 37¼, 37¾, 37⅜; Dito Binnenl. à 6/m. 3 pCt. $31\frac{5}{16}$, 31¾, $31\frac{9}{16}$; Coup. Bewijzen $4\frac{13}{16}$. — PORTUGAL, te Londen 3 pCt. $37\frac{3}{16}$, 37¼, $37\frac{1}{16}$.

RUSLAND, Obl. *Hope* 1798 en 1816 5 pCt. 101⅝; Dito Dito 1828 en 1829 5 pCt. 101¾, 102, 101¾; Cert. 4½ pCt. 86⅞; Dito bij *Hope* 78¾; Dito bij *Stieglitz* en Comp. 4 pCt. 77¾. — OOSTENRIJK, Metall. 5 pCt. 69, 69¼; Dito Nieuwe 1847 2½ pCt. $34\frac{15}{16}$, 35¼; Dito 1851 en 1852 2½ pCt. $34\frac{15}{16}$, 35¼; Dito Nieuwe 5 pCt. 78⅜; Dito Dito 1854 5 pCt. 78⅛, 78¼, $78\frac{3}{16}$; Weenerb. bij *Goll en Co.* 5 pCt. 71½; Dito 4 pCt. 60½; N. Weener Aand. v 250 fl. 1854 *f* 232, *f* 234, *f* 234; Amerik. Bank-Act. 3½; Dito Orig. 3⅜; Louis. bij *Hope* 5 pCt. 99⅞; Mexik. 23⅜, $\frac{11}{16}$, $\frac{11}{16}$; Dito Onbep. 23⅝, $\frac{11}{16}$, $\frac{11}{16}$; Peru 4½ pCt. 68⅞; Philad. L N. 87½; Dito H.N. 96.

Bij geringe affaire waren heden Holl. fondsen een weinig aangenamer. — Van vreemde effecten waren Oostenrijksche iets meer aangeboden, zonder dat de handel daarin eenige bijzondere levendigheid vertoonde. — Spaansche blijven na eenige dobbering in binnenl. 3 pCts. nagenoeg als gisteren.

5 pCt. N. Russen bij *Stieglitz* 82⅛, ¾.

Koers van het Geld: Beleening 3; Prolong. 2½; Disconto 3 pCt.

Laatste Prijzen te 5 uur. Integr. 2½ pCt. 60¾; Spaansche 1 pCt. $17\frac{15}{16}$; Binnenl. 3 pCt. $31\frac{9}{16}$ a ⅝; Metall. 5 pCt. 69⅛; Dito 2½ pCt. $35\frac{3}{16}$.

AMSTERDAM, 27 *Aug.* EFFEKTEN-SOCIETEIT, te 4½ uur. Spaansche 1 pCts. 18⅛. Dito Binnel. 3 pCt. 31⅝, $\frac{11}{16}$, ¾, $\frac{13}{16}$. Metall. 5 pCts. 69¼, $\frac{3}{16}$, ⅛, $\frac{3}{16}$, ¼. Dito 2½ pCts. $35\frac{1}{16}$. Dito 1854 5 pCts 78¼, ⅜. Weener Aand. v. 250 fl. 1854 *f* 234, *f* 233, *f* 232½.

Bij eenige affaire in Spaansche en Oostenr. fondsen was heden de stemming iets aangenamer.

WISSELKOERS.

Londen kort *f* 11.72½; Id. 2/m. *f* 11.62½; — Hamburg kort *f* 35¼; Id. 2/m. *f* 35⅛.

ADVERTENTIEN.

Societeit de Harmonie.

HOORNMUZIJK op WOENSDAG **den 30sten Augustus 1854,** des avonds van 6 tot 10 uur.

B TELLEGEN.

KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE TENTOONSTELLING VAN **LANDBOUW** **te *ARNHEM*, in October 1854.**

De COMMISSIE herinnert dat de opgave van de in te zenden Voorwerpen moet geschieden van den 1sten tot den 15den September e.k.; dat de Voorwerpen te *Arnhem* moeten aangekomen zijn tusschen den 15den en 28sten September, met het adres *aan de Koninklijke Nederlandsche Tentoonstelling te Arnhem;* dat zij voorzien moeten zijn van Getuigschriften en Adressen, die te verkrijgen zijn bij de Leden der Hoofdcommissie dezer Provincie, zijnde de H.H. Dr. H. C. VAN HALL, te *Groningen*, G. REINDERS, te *Warffum*, Jhr. Mr. M. BACKER, te *Groningen*, F. BORGESUIS, te *Oude Pekela*, en TH. F. UILKENS, te *Wehe.*

Geheel of gedeeltelijke Vrijdom van Vervoer is toegestaan o. a. door de Hollandsche Spoorweg-Maatschappij en de Nederlandsche Rijnspoorweg-Maatschappij; de Nederlandsche Stoomboot-Maatschappij; de Stoombooten *Stad Vlissingen* en *Rotterdam;* Stoombootdienst tusschen *Zierikzee* en *Rotterdam;* de *Keulsche* en *Dusseldorpsche* Rijn-Stoomvaart; Rijn en IJssel Stoomboot-Maatschappij; *Deventer* Stoomboot-Maatschappij; *Zwolsche* Stoomboot-Maatschappij; *Hoornsche* Stoomboot-dienst; Stoombootreederij *Harlingen;* Stoom- en Stoomsleepdienst tusschen *Lobith*, *Arnhem* en *Rotterdam; Nijmeegsche* Stoomboot-Maatschappijen; *Friesche* Stoombootreederij; de Stoomboot *Merwede* en *Lederik* en de Stoomboot tusschen *Geertruidenberg* en *Rotterdam* enz. Door de Beurtschippers van *Rotterdam*, *Amsterdam*, *'s Hage* en *Zwolle* op *Arnhem;* van *Groningen* op *Amsterdam;* van *Dockum* op *Leeuwarden* en van *Dockum* op *Rotterdam.* Door de Schippers van *Wehe*, *Warffum* en *Uithuizermeeden* op *Groningen* en door de Schuitevoerders van *Loppersum*, *Appingedam*, *Slochteren*, *Uiskwerd* en *Zuidhorn* op *Groningen.* Door de Diligence ondernemingen van VAN GENDT en LOOS; A. BUDDE; VAN HEUMEN, KOENS en KIESBRINK (1); C. J. DANN; C. J. COENEN, c. s.; H. W. OVERBOSCH, BOGAERTS en COMP. en die tusschen *de Lemmer* en *Leeuwarden*, *Sneek* en *de Lemmer*, enz.

De **LOTEN** voor de **LOTERIJ** zijn tegen ***f* 1** het Lot verkrijgbaar bij de Leden der Hoofdcommissie, bij wien het PROGRAMMA en alle verdere inlichtingen omtrent deze Tentoonstelling te bekomen zijn.

(1) Derhalve ook de Diligence-onderneming *Concordia*, van *Groningen* op *Zwolle.*

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** Getrouwd:

F. J. BOUWMEESTER, van *Rotterdam*,
met
H. BRAS, van *Groningen.*

AMSTERDAM, 23 Augustus 1854.
Eenige kennisgeving.

*** Getrouwd:

GEERT POCÈLS VAN BALEN, van *Nieuwe Schans*,
met
ANTJE WITKOP.

WINSCHOTEN, 24 Augustus 1854.

*** Bevallen van een' ZOON H. L. HOEKSEMA, Echtgenoot van

T. G. TOXOPEUS.

Bij APPINGEDAM, 24 Augustus 1854.
Eenige kennisgeving.

*** Bevallen van eenen welgeschapen *ZOON* Vrouwe A. A GAEL CUNAEUS, geb. WIJCHGEL VAN SCHILDWOLDE.

SIDDEBUREN, 25 Augustus 1854.
Eenige kennisgeving.

*** Heden beviel van een' ZOON C. H. KOITER, geliefde Echtgenoot van

F. F. POT.

GRONINGEN, 27 Augustus 1854.

*** Heden beviel van een' welgeschapen ZOON WILHELMINA LEENDERTZ, Echtgenoot van

W. HOVENS GRÉVE,
Apotheker.

GRONINGEN, 27 Augustus 1854.

*** Heden morgen omstreeks 1 uur overleed, na eene zeer korte ongesteldheid, mijn geliefde Echtgenoot COOP ROELFS SMITH, in den ouderdom van ruim 68 jaren. Drieënveertig jaren was ik door Gods goedheid met hem in een' gelukkigen echt vereenigd, en betreur met mijne acht Kinderen, vijf Aangehuwde- en zes Kindkinderen zijn gemis.

Dienende deze tot kennisgeving aan Vrienden en Bekenden.

SAPPEMEER, 21 Augustus 1854.

AFIEN G. BOUWMAN,
Wedw. C. R. SMITH.

*** Heden overleed, na eene langdurige sukkeling, tot mijne innige droefheid en ten mijnen Huize, mijn eenige en geliefde Zoon, de Heer WARMOLT WOLTERS JULLENS, in den ouderdom van 43 jaren, nalatende eene diepbedroefde Weduwe en vier kleine Kinderen.

GRONINGEN, 24 Augustus 1854.

A. JONKER,
Wed. A. JULLENS.

*** Ons hartelijk geliefd en eenig Kind, HINDRIK, werd heden, op ruim tweejarigen leeftijd, door den dood van ons weggerukt.

WINSCHOTERZIJL, 24 Augustus 1854.

G. G. ADDENS.
M. R. MEDDEMA.

*** Heden morgen, omstreeks acht uur, overleed, na eene ziekte van bijna negen weken, mijne hartelijk geliefde Echtgenoot SOPHIA BRANTS, in den ouderdom van ruim 24 jaren, waarvan ik slechts bijna vijf jaren met haar in den echt mogt vereenigd zijn.

Een Meisje, mij uit haren echt overgebleven, te jong nog om het verlies harer Moeder regt te beseffen, treurt met mij, alsmede de Ouders van beide zijden en Broeders en Zusters over haren vroegen dood en onherstelbaar verlies.

NOORDLAREN, 25 Augustus 1854.

R. KLINKHAMER.

*** Heden overleed mijn geliefde Echtgenoot JAKOB HOBBERS, in den ouderdom van ruim 50 jaren, mij nalatende 2 Kinderen. Hoe zwaar en treffend deze slag voor mij en mijne Kinderen is, zal ieder' die den Overledene in zijn werkzaam en huisselijk karakter gekend heeft, ligtelijk beseffen.

GRONINGEN, 26 Augustus 1854.

H. LAMMERS,
Wedw. J. HOBBERS.

P.S. De FABRIJK blijft als vroeger **Continueren.**

*** Te *Essen*, Gemeente *Haren*, overleed op den 26sten Augustus 1854, in den ouderdom van omtrent 28 jaren, Vrouwe MEINARDINA ADRIANA DE MAREES VAN SWINDEREN, Echtgenoot van den HoogWelGeboren Heer Mr. J. J. A. QUINTUS.

*** Heden overleed tot mijne en mijner Kinderen en Behuwd-Kinderen bittere droefheid, mijne teeder beminde Echtgenoot MARCHIEN KLAASSENS KOOP, in den ouderdom van ruim 63 jaren en 10 maanden, na eene kortstondige doch hevige ziekte van slechts 10 dagen.

Uit eene gelukkige huwelijks-vereeniging van tweeëntwintig jaren en 11 dagen, laat zij mij 5 Kinderen na; terwijl drie geliefde panden haar reeds vroeger naar de eeuwigheid zijn vooruitgegaan. De hoop, dat ik haar en de lievelingen in zaliger gewesten eens moge wederzien, doet mij stil zijn in den Heere.

OMMELANDERWIJK, 26 Augustus 1854.

G. H. LUNENBORG.

ELECTRO GALVANISCHE PENHOUDERS.

Dubbel geharde Pennen, ondoordringbaar voor de Roest.

Het is eene bekende daadzaak, dat het Electro Galvanismus, zelfs bij ongesteldheden die men dagelijks ondervindt, zoo als hoofdpijn, tandpijn, pijnen in de armen, beenen, schrijfkramp, pijn in de vingers, enz., enz., zeer heilzaam is, want een niet al te sterke *Galvanische* stroom *versterkt de zenuwen, neemt al de overspanning derzelve weg, en veroorzaakt eene geregelde gelijkmatige werking derzelve.*

De Electro Galvanische Penhouder, van den Heer J. ALEXANDRE, en *waarvoor hij in alle landen van Europa* GEBREVETEERD *is*, neemt al die zwarigheden weg, die tot nu toe het gebruik van het *Electro Galvanismus* verhinderden. Deze *Penhouder, die met elke gewone Pen kan gebruikt worden*, doet door deszelfs eenvoudige en vernuftig uitgedachte zamenstelling, de *volkomene werking eener Galvanische batterij*, en geeft door het gebruik dat men er elk oogenblik van maakt aan den persoon, die er zich van bedient, een *zachte, voortdurende en gelijkmatige Electro Galvanische stroom.*

Alle Doctoren verklaren gaarne, dat het Galvanismus, zoo aangewend, weldadig werkt, zonder ooit eenig gevaar te veroorzaken.

De attesten van alle geleerden uit Duitschland, Frankrijk, Engeland en ook van Nederland, die eerstdaags algemeen verkrijgbaar zullen zijn, bewijzen zulks ten sterkste.

De prijs van een Penhouder is *f* 1,25.

Daarbij heeft de Heer ALEXANDRE tevens uitgevonden *Gecimenteerde of dubbel geharde Pennen, besloten in een kistje van Braziliaansche Gom.*

Die Pennen zijn om het roest en de oxydatie, door de slechte kwaliteit van de meeste inktsoorten veroorzaakt, te beletten, *gecimenteerd*, en zoodanig verhard, dat dezelve bijna even hard als Diamant en zoo buigzaam als de Ganzenpen wordt.

De aldus bereide Pennen duren oneindig langer en weerstaan elke oxydatie, zoodat men dezelve niet elk oogenblik, wanneer men niet voortgaat met schrijven, behoeft uit te vegen. Een in Braziliaansche Gom gebeeldhouwd kistje dient om de Pennen te bewaren; het is een allerliefst voorwerp, evenzeer geschikt voor een studeerkabinet, als in het boudoir eener elegante dame.

Ten einde te maken dat alle handen van de voordeelen dezer Pen zullen kunnen profiteeren, levert de Heer ALEXANDRE aan het Publiek *drie verschillende soorten af, fijne, middelmatige en grove.*

De prijs der Pennen is *f* 2,50 per kistje van 144 stuks.

Verkrijgbaar te *Groningen* bij **P. v. WICHEREN, H.z.**, en **A. L. SCHOLTENS**; te *Leeuwarden* bij **V. MEURSINGE**; te *Sneek* bij **VAN DRUTEN & BLEEKER** en voorts in alle Plaatsen van ons Land.

Solide Personen, buiten *Groningen*, die voor het **Debiet** dezer Artikelen willende werkzaam zijn, adresseren zich franko aan de Hoofdagenten NOLET & ZOON te *Utrecht.*

Werken

VOOR

VERMINDERDEN PRIJS.

***P. C. HOOFT*, Nederlandsche Historien,** 5 dln., met Aanteekeningen van *Dr. W. HECKER.* Prijs [*f* 12.50] **f 5.00.**

***CURRER BELL*, Jane Eijre, of het leven eener Gouvernante,** 2 dln. Prijs [*f* 5.80] **f 2.50.**

***T. F. UILKENS*, Losse Verhalen, uit het dagelijksch leven ontleend.** Prijs [*f* 2.80] **f 1.00.**

***J. VENEDEY*, Eene Badkuur in het Zuiden van Frankrijk.** Geschiedk. en plaats. herinneringen, 2 dln. Prijs [*f* 5.80] **f 2.50.**

***A. G. BRUINSES*, Uit het Leven.** Schetsen en Beelden. Prijs [*f* 1.50] **f 0.40.**

——— **Tafereelen uit de Geschiedenis van de stichting en vestiging der Christelijke Kerk.** Prijs [*f* 3.75] **f 1.50.**

——— **Schetsen uit het Christelijk Leven in de drie eerste eeuwen der Kerk.** Prijs [*f* 1.50] **f 0.50.**

Bovenstaande werken zijn voor den daarbij gevoegden verminderden prijs bij de meeste boekhandelaars verkrijgbaar gesteld. Men twijfelt niet of velen zullen zich de gelegenheid ten nutte te maken om voor een betrekkelijk kleinigheid zich deze genoegzaam bekende werken aan te schaffen.

*** Bij **J. DE LANGE**, te *Deventer*, ziet het licht:

LEESBOEK OVER DE MESTMAKERIJ,

DE WIJZE VAN

BEMESTING EN VRUCHTBAARMAKING VAN DEN GROND,

TEN GEBRUIKE DER PLATTELANDS SCHOLEN,

DOOR

Dr. L. MULDER,

Leeraar aan de Technische School te Utrecht.

Eene door de Overijsselsche vereeniging tot ontwikkeling van provinciale welvaart te Zwolle bekroonde prijsvraag.

137 Pag. Kl. 8vo. Prijs *f* 0,35.

*** Door de Erven **C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA**, te *Groningen*, is uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld:

Aan den Haard.

Geschiedenissen uit het dagelijksche leven,

FRANZ HOFFMANN

NAVERTELD

DOOR

J. J. A. GOEVERNEUR.

PRIJS f 1,50.

De **VOOGDEN** van het ***HEILIGEN-GEEST-GASTHUIS*** te *Groningen* gedenken, bij inschrijving aan te besteden: de **LEVERING** van ongeveer **2000 Tonnen BAGGERTURF.**

De Voorwaarden liggen ter lezing in het Gesticht, waar de Inschrijvingsbriefjes en de Monsters vóór of op den 6den September e.k. moeten worden ingezonden.

HERBESTEDING

VAN DEN

KUNSTWEG

VAN

HAREN NAAR PATERSWOLDE,

zal plaats hebben ten GEMEENTEHUIZE te *HAREN*, op ZATURDAG den 9den September 1854, des namiddags te 4 uur.

De Bestekken en Teekening zullen aldaar ter lezing en inzage liggen van af den 30sten Augustus eerstk., en de aanwijzing der Werken in loco geschieden op DINGSDAG den 5den September, waartoe men zich te 10 uur ten Huize van R. ABELS zal kunnen aanmelden.

De INSCHRIJVINGS-BILJETTEN zullen dagelijks tot op DONDERDAG den 7den September e.k., des middags 5 uur, aan het GEMEENTEHUIS te *Haren*, onder het Adres **Kunstweg**, bezorgd kunnen worden.

Het Bestuur der Gemeente Haren,
L. J. JORISSEN.
L. RUMMERINK,
Wethouder.

POSTWAGENDIENST.

De **DILIGENCE** van ***Groningen*** over ***Winschoten*** en ***N. Schans*** naar ***Leer***, rijdt 's morgens om zeven uur van ***Groningen*** en 's morgens om 10 uur van ***Leer.***

NB. De **MARKTDAGWAGEN** begint weer, als naar gewoonte, op VRIJDAG den 1sten September.

De Ondernemer, G. MONKHORST.

HEDEN DINGSDAG,

des namiddags te 2 uur, en volgende dagen, in het LOKAAL van de SPIJSUITDEELING, in de Zwanenstraat te *Groningen*, VERVOLG van de VERKOOPING van **MANUFACTUREN**, bestaande in fijn HEMDELINNEN, TAFELGOED, DIEMET, BATISTKATOEN, NETELDOEK, GERUITE STOFFEN, VIJFSCHACHT, BAAI, FLANEL, DUBBELDRAADS PILO, BROEKSTOF, ENZ. ENZ.

Voor de Gegadigden is er gelegenheid ter bezigtiging der Goederen heden voormiddag van 10—1 uur.

J. H. GEERTSEMA, C.z.

PUBLIEKE VERKOOPING.

Ten overstaan van Mr. **J. W. QUINTUS**, Notaris te *Groningen*, zullen, op VRIJDAG den 1sten en op DINGSDAG den 5den September 1854, telkens des voormiddags te 10 uur en vervolgens, ten verzoeke van den Heer P. WIERSEMA, aan deszelfs Werf, bij de Zuiderkuipen, te *Groningen*, publiek worden verkocht: Eene groote partij **AANNEMERSGEREEDSCHAPPEN**, als: HAMSTELLINGEN, TONMOLEN, BOK, KAAPSTANDER, ZWARE TAKELS, eene groote partij KRUIWAGENS en MAATKARREN, nieuw BOSKANT- en GESNEDEN EIKENHOUT, de MODELLEN van de nieuw gemaakte DRAAIBRUG, het HOUT van de OUDE en verdere AFBRAAK.

GEREGTELIJKE VERKOOPING.

Op WOENSDAG den 30sten Augustus 1854, des namiddags te 1 uur, zullen, door mij ondergeteekende, Deurwaarder, wonende te *Groningen*, voor en in de Behuizing bewoond door B. HOLTMAN, Koopman te *Haren*, publiek, tegen **kontante betaling**, worden verkocht, de ten laste van genoemden B. HOLTMAN in executoriaal beslag genomene **ROERENDE GOEDEREN**, als:

EIKENHOUTEN KABINET, DITO LADETAFEL, TAFELS, STOELEN, KOPER, TIN, IJZER, BLIK, GLAS- en AARDEWERK, WINKEL met TOONBANK en TOEBEHOOREN, SCHALEN, BALANSEN, MATEN en GEWIGTEN, BUSSEN, eene partij KLOMPEN, enz.; — voorts eenige **MANSKLEEDEREN** en hetgeen meer zal worden gepresenteerd.

P. HEKKEMA, *Deurw.*

VERKOOPHUIS IN DE OOSTERSTRAAT.

MAANDAG den 4den September 1800 vierenvijftig, des morgens te 10 uur, zal in opgemeld Verkoophuis publiek worden verkocht: eene aanzienlijke partij ENGELSCHE, FRANSCHE en SAKSISCHE **PORSELEINEN**, WEDGWOODS- en ENGELSCH **AARDEWERK**, **KRISTAL** en **GLASWERK**, en hetgeen meer zal worden gepresenteerd. Te bezien des ZATURDAG bevorens des morgens van 10 — 12 en des namiddags van 2 — 5 uur.

HEKKEMA & BARLINCKHOFF.

Dingsdag den 5den September

1854, des voormiddags te elf uur, op de plaats zelve, publieke verkooping van den **OPSTAL** van **3 GEBOUWEN**, staande Zuidzijde tegen de Martinikerk te *Groningen*, bestaande uit den HOOFDINGANG, de WONING van den KERKBEWAARDER, en een WASCH- of STOOKHUIS; af te breken en te vervoeren naar de daarvan op te maken Voorwaarden; — voorts twee Losse GESTOELTEN en nog eenige andere **ROERENDE GOEDEREN.**

Te bezien des daags bevorens van 9 — 12 en van 3 — 5 uur.

HEKKEMA & BARLINCKHOFF.

PUBLIEKE VERKOOPING

AAN DE

Gasfabrijk,

op DINGSDAG den 5den September, des voormiddags te 11 uur, van pl. m. 1000 JUFFERS, PLANKEN, POSTEN, ENZ., van onderscheidene dikte en lengte, KRUIKAREN, ROODE en BLAAUWE DAKPANNEN, STEENEN en eene GROOTE DIRECTIEKEET, ENZ.; ENZ.

*** Mr. **J. C. VAN SLOOTEN**, Notaris te *Veendam*, zal, ten verzoeke van de Heeren VOOGDEN van het *GEERTRUID GASTHUIS*, te *Groningen*, ten Huize van den Logementhouder R. L. RIJKENS, te *Wildervank*, op ZATURDAG den 2den September 1854, des avonds te 7 uur, publiek, voor den tijd van **zes achtereenvolgende jaren**, verhuren:

Eene **BOEREN BEHUIZING**, met pl. m. 20 Bunders **GROEN-** en **BOUWLAND**, staande en gelegen te *Gieterveen*, Gemeente *Gieten.*

Houtveiling,

onder werkelijke Houtkoopers,

op ZATURDAG den 2den September 1854, des voormiddags te elf uur, bij *Winneweer*, aan het Damsterdiep, van eene groote partij MAATS en OVERMAATS NOORDSCHE VUREN en eene nieuw aangevoerde Lading GREENEN BALKEN, MASTEN en MOLENROEDEN van *DANTZIG*, alsmede eene groote partij JUFFERS, KOLDERS en GEZAAGDE HOUTWAREN.

M. P. WENNIGER,
Nots.

*** Mr. **J. D. TRESLING**, Notaris te *Scharmer*, gedenkt, op DINGSDAG den 19den September 1854, des namiddags te 2 uur, ten Huize van D. T. KUIPER, Kastelein te *Siddeburen*, en ten verzoeke van den Heer D. W. GAËL CUNAEUS, publiek te veilen en te verkoopen:

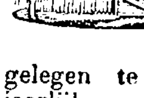

I. Eene **BOEREN BEHUIZING** en **SCHUUR**, geteekend letter A, no. 3, met de VASTE BEKLEMMING van 28 B., 42 R., 30 E. *Bouw- en Groenland*, staande en gelegen te *Siddeburen*, in het *Oostwoud*, zullende voortaan jaarlijks op Martini of den 11den November tot vaste huur doen *f* 60—00.

II. Den EIGENDOM in opgemeld perceel.

III. De VASTE BEKLEMMING van 21 B., 50 R. *Land*, mede aldaar gelegen, zullende voortaan jaarlijks op Martini tot vaste huur doen *f* 40—00.

IV. Den EIGENDOM van opgemeld perceel.

V. De VASTE BEKLEMMING van 9 B., 70 R. *Land*, mede aldaar, zullende jaarlijks op Martini tot vaste huur doen *f* 25—00, met het REGT om op dit perceel te HUIZEN.

VI. Den EIGENDOM van opgemeld perceel.

VII. Den VOLLEN EIGENDOM van 8 B., 02 R. *Land*, mede aldaar, in 3 perceelen.

VIII. 1 B. EIGEN VEENLAND, gelegen op het Veen onder *Siddeburen.* — De Bouwlanden dadelijk te aanvaarden en de Behuizing en Groenlanden op den 1sten Maart 1855.

De CONDITIËN van VERKOOP zullen 8 dagen bevorens ter lezing liggen ten Huize van Verkoop en ten Kantore van den Notaris.

Deze GOEDEREN zijn inmiddels **Uit de Hand te Koop**; te bevragen bij den Eigenaar.

Mr. J. D. TRESLING.

*** In de maand DECEMBER of JANUARIJ aanstaande zal, op nader te bepalen tijd en plaats, publiek worden verkocht:

Eene **BEHUIZING** met **TUIN**, staande aan de Straat te *Ezinge*, staande uit vier KAMERS, KEUKEN, voorzien van PUT en REGENWATER en verdere GERIEFELIJKHEDEN; in eigendom toebehoorende aan Mejuffrouw de Weduwe en Erven van den Heer J. SMIT, in leven practiserend Geneesheer te *Ezinge.*

Inmiddels **Uit de Hand te Koop**, te bevragen ten Kantore van

Mr. R. M. A. DE MAREES VAN SWINDEREN.

De ondergeteekenden maken bij deze aan hunne geëerde Begunstigers bekend, dat zij den **PRIJS** der **ZEEP** op heden *f* 3,00 per Ton **verhoogd** hebben.

28 Augustus 1854.

J. CARDINAAL.
J. U. ZUIDERVEEN.
STRATINGH & TEN CATE.
W. J. ROELFSEMA & Zoon.
W. T. MULDER.

Eenige en algemeene kennisgeving.

FINALE UITVERKOOP.

Door KWITERING van AFFAIRE, zullen de **WINKELGOEDEREN** van den ondergeteekende tot **verminderde Prijzen** worden verkocht.

GRONINGEN, 28 Augustus 1854.

F. R. SCHATTENBERG.

BLAAUWE KASTDRUIVEN

bij den Hovenier J. WESSELS, in de N. Kijk-in-'t Jatstraat.

SNIJBOON- EN KOOLMOLENS

TE HUUR, naar nieuw model, die **zeer goed snijden**, bij den Koopman P. JACOBS, in de Nieuwe Boteringestraat, het vierde Huis van de Kleine Leliestraat, M no. 16.

Op nieuw ONTVANGEN:

Extra beste **NIEUWE HARING**, à 12½ en beste ORDINAIRE HARING, à 10 Cent, extra blanke **ZOUTEVISCH**, à 12 Cent de 5 Ons, bij

H. DE GROOT,
O. Kijk-in-'tJatstraat, No. 34.

Bij **Vaatjes iets minder.**

Om dadelijk in dienst te treden, of met November aanstaande, wordt verlangd, in een KLEIN HUISGEZIN, zeer nabij *Amsterdam*, eene **MEID**, niet beneden 25 jaren oud, P. G., goed met den **Pot** kunnende omgaan en verder **Huiswerk** verrigten; het loon, naar bekwaamheden, minstens *f* 50 jaarlijks, van goede Getuigschriften voorzien. Men adressere zich schriftelijk, doch franko, aan het BUREAU dezer COURANT, onder letter B.

COCOS-ZEEP.

DEZE ZEEP schuimt sterk, reinigt oogenblikkelijk, is bevorderlijk voor de gezondheid, heelt schrampen en schavingen zeer spoedig, zuivert en ontneemt alle scherpte aan de huid, maakt haar zacht en blank en geeft haar een jeugdig frisschen tint. Men koopt een groot stuk voor 15 cent.

Zij is ook verkieslijk boven andere Zeepen voor het wasschen van gekleurde Goederen en Zijden en Wollen Stoffen, daar zij, van eene zuiverder en minder scherpe bereid, de kleuren minder aandoet en de Wol niet hard maakt.

De goede echte soort, die in onderstaande **DEPOTS** te verkrijgen is, heeft den naam H. KERCKHOFF zoowel op de Zeep als op het Etiquet. Zij onderscheidt zich bovendien van de nagemaakte Soorten door hare kleur, die wit en doorschijnend is, door droogte en hardheid in het aanvoelen. De nagemaakte zijn smerig in het aanvoelen, even als eene vetkaars, en hebben ook ongeveer die kleur.

Wij verzoeken de Dépôthouders instantelijk hunne Klanten op deze bijzonderheden opmerkzaam te maken.

BRABÄNDER'S CHOCOLADE-KOEKJES,

met worm-afdrijvende zelfstandigheden zijn uitmuntend in hunne werking en worden gaarne door kinderen genomen.

De Geneesheeren *Beijer, Geerling Hopman* en *Fahrmeijer* hebben ze met het beste gevolg aangewend en spreken er met veel lof van.

Zij kosten 40 cents het Doosje.

Te *Amsterdam* in het VERKOOPHUIS; te *Assen* bij H. P. A. VAN GORCUM; te *Delfzijl* bij A. W. C. KEIJSER; te *Groningen* bij C. RIKKERS, M. GAASBEEK, J. F. OTTÉ en C. COPINGA; te *Meppel* bij J. M. BARTH; te *Nieuwolda* bij R. P. VAN CALCAR; te *Noordbroek* bij W. B. TEDINGA; te *Pekela* bij J. T. FELDBRUGGE; te *Stads-Kanaal* bij H. KREKEL; te *Veendam* bij S. SAVENYÉ; te *Winschoten* bij G. WASMAN, en in de bekende Depôts in de andere Steden.

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.

BIJVOEGSEL
tot de Groninger Courant van den 29sten Augustus **1854, *no.* 69.**

(*Vervolg der Nieuwstijdingen.*)

'S GRAVENHAGE, 25 Augustus.

Volgens eene opgaaf in de *Utr. Cour.*, zal de sterkte van de eerstdaags in het kamp bij Zeist te vereenigen troepen bedragen: 250 hoofd- en andere officieren; 6669 onder-officieren en manschappen, waaronder 260 mineurs; 225 paarden. De jagers te paard, sterk 5 officieren en 110 manschappen, zullen belast zijn met de politie in het kamp. De veld-artillerie, sterk 120 man en 80 paarden, en de jagers te paard zullen te Amersfoort gekazerneerd worden. — In den loop dezer week zou het kamp in orde komen. De bevelhebber, generaal-majoor *van Poolsum Booy*, wordt er aanst. Maandag verwacht.

— Men verneemt dat de heer *van den Bosch*, ingenieur verificateur van het kadaster der provincie Noord-Brabant en Zeeland, te Oosterhout, door Zijne Majesteit is begunstigd met een octrooi, op zijne uitvinding, om door middel van een zeer eenvoudig en min kostbaar werktuig, in volle zee de rigting en snelheid van den stroom te kunnen vinden. Mogt dit werktuig bij de toepassing blijken aan het doel te beantwoorden, dan heeft de uitvinder eene wezenlijke dienst aan de scheepvaart bewezen.

— In het hoofdkiesdistrikt Eindhoven is tot lid van de Tweede Kamer der Staten Generaal, in plaats van wijlen den heer *J. F. van der Heyde*, benoemd de heer mr. *A. A. J. Meylink*, advokaat te 's Gravenhage.

— Naar men verneemt, zal de algemeene synodale commissie in de eerste dagen van September zitting houden, en zal deze vergadering bijgewoond worden door den voorzitter der synode, den weleerw. heer ds. *Molhuijzen* van Zutphen.

— Wij vernemen met genoegen, dat een door den heer *van Hoevell* in Indië begonnen werk, maar dat sedert zijn vertrek van daar gestaakt is, door eene bekwame en verdienstelijke hand thans zal worden voortgezet.

Tot 1846 verscheen te Batavia een *Tijdschrift ter bevordering van Christelijken zin in Nederlandsch Indië*. De heer *Mounier*, predikant te Batavia, heeft het voornemen dien arbeid voort te zetten, onder den titel van: *Tijdschrift tot aankweeking van Christelijk leven.*

Wij verheugen ons in dit berigt. Er is inderdaad behoefte in Indië aan de uitgave van een dergelijk periodiek geschrift. Behalve de gewone redenen, die overal bestaan voor het aanwenden van zulk een middel, om in de huisgezinnen en de harten der Christenen kracht, troost en opwekking te brengen, is er in Indië nog eene bijzondere omstandigheid, die het onmisbaar maakt. Hoe vele plaatsen zijn er niet, waar de ingezetenen van het houden van geregelde openbare godsdienstoefeningen verstoken zijn!

Dáár nu vooral kan dat Tijdschrift veel nut stichten.

(*T. v. N. I.*)

Van den 27sten. Naar men verneemt heeft Z. M. aan de ambtenaren van het openbaar ministerie bij de kantongeregten, tot bestrijding hunner kleine onkosten, eene jaarlijksche toelage verleend, die, gerekend zal worden in te gaan met den 1sten September aanstaande.

AMSTERDAM, 25 Augustus.

Wij vernemen dat wijlen de heer *A. van der Hoop*, die reeds bij het legaat van zijn kabinet schilderijen aan deze stad, de leniging der behoeften van de armen op het oog had, deze ook op eene andere hem waardige wijze heeft bedacht, door de som van *twintigduizend gulden* voor de algemeene armen dezer stad beschikbaar te stellen.

— Dingsdag is te *Londen* het Hollandsche schip *de jonge Albert* van Harlingen gearriveerd. Het zal naar het West-Indische dok worden gebragt, om door de admiraliteit veroordeeld te worden.

— Eene telegrafische depêche uit Triest, d.d. 24sten Aug., brengt berigten uit Batavia, tot den 6den Julij loopende. Staatkundig nieuws deelen zij niet mede.

— De heer *F. Droinet* heeft in de *Utrechtsche Courant* eenen brief geplaatst betreffende den velocimètre, een werktuig, waarvan de uitvinding aan den heer *D.* was toegeschreven. Uit dezen brief blijkt thans, dat het bedoelde werktuig bestemd is om de snelheid van een vaartuig of ook van eenen stroom met juistheid te leeren kennen, dat het reeds op eenige Fransche en Engelsche schepen in aanwending is gebragt, en dat de eigenlijke uitvinder daarvan is de heer *Overduyn*, leeraar aan de akademie te Delft.

LEEUWARDEN, 24 Augustus.

In een der voornaamste koffijhuizen te dezer stede is naar wij vernemen, het gebruik ingesteld, om des avonds geen sterken drank meer te tappen. Mogt dit voorbeeld hier en elders navolging vinden, dan was er weder eene belangrijke schrede gedaan voor de afschaffing; uit dien hoofde is dit der vermelding allezins waardig.

— Bij Zr. Ms. besluit van den 21sten Augustus is benoemd tot regter in de arrondissements-regtbank te Leeuwarden, mr. *G. E. Le Maire*, thans regter in de arrondissements-regtbank te Heerenveen.

ASSEN, 26 Augustus.

Gisteren middag is hier Z. Exc. de minister van oorlog, de heer *Forstner van Dambenoij*, komende van Koevorden, gearriveerd, en afgestapt aan het logement van den heer *Somer*. Zeer spoedig na zijne aankomst is Z. Exc. naar Veenhuizen gereden, en gisteren avond van daar hier teruggekeerd. Heden morgen is dezelve over Zuidlaren naar Groningen vertrokken.

— Voor *f* 15 werd onlangs, om te sloopen, een hunnebed te Zeijen, onder Vries, verkocht. Men hoopt, dat de vernietiging van die antiquiteit van hooger hand zal worden belet. De heer commissaris des Konings in dit gewest heeft maatregelen van voorzorg genomen.

— In de omstreken van Meppel heerscht eene ziekte onder de varkens, die na een paar dagen zich geopenbaard te hebben, veelal den dood ten gevolge heeft.

Verschillende zijn reeds aan deze ziekte bezweken, waarvan overigens nog geene bijzonderheden kunnen worden medegedeeld.

— Van goederhand vernemen wij, dat aan de plaatselijke geneeskundige commissie te *Amsterdam* aangifte is gedaan van een cholera-lijder, en dat deze reeds bezweken is. Dien ten gevolge heeft er zich even als in het vorige jaar eene centrale cholera-commissie gevormd. (*Prov. Dr. Ct.*)

— Een jeugdig onderwijzer te Meppel, bezitter van den 2den onderwijzersrang, is voornemens om ten spoedigste van hier naar de Kaap-kolonie te vertrekken, ten einde in de Oranje-Vrijstaat of Oranje-rivier-vrijstaat als onderwijzer geplaatst te worden, vanwaar dezer dagen zulke gunstige berigten zijn ontvangen.

GRONINGEN, 28 Augustus.

Groningens ingezetenen vierden heden wederom hun jaarlijksch feest ter herdenking van de verlossing hunner stad in 1672, eene gebeurtenis die, hoe langen tijd reeds verleden, zoo nog waardig blijft om godsdienstig en feestelijk te worden overdacht door het verre nageslacht. Ook thans was door de milde bijdrage van den raad en de ruime inteekening van particulieren eene vrij aanzienlijke som bijeengebragt en ter beschikking gesteld van de commissie van feestviering, zoodat deze dag met meer luister nog dan vroeger konde gevierd worden. Gisteren werd in de kerken door de leeraren der verschillende godsdienstige gezinden gewezen op den 28sten Augustus als een dag, die elkeen moet vervullen van innige dankbaarheid aan den Allerhoogste voor de rijke zegeningen die Groningens verlossing heeft aangebragt.

Heden morgen vertoonde de stad zich reeds vroeg in feestgewaad; in alle straten wapperden van de gebouwen en aan het diep van de schepen de nationale vlaggen; van 8 tot 9 uur liet het carrillon van den Martinitoren zijne feesttoonen hooren, 't geen eenige malen later op den dag herhaald werd. Met het schoone weder, dat het feest begunstigde, waren van alle zijden uit deze en aangrenzende provinciën de landbewoners opgekomen, zoodat in herbergen en logementen bijna geen' plaats meer te bekomen was.

De eigenlijke feestviering nam om 11 uur een' aanvang met het muzijkfeest in de Nieuwe Kerk, waarbij de hoogleeraar HOFSTEDE DE GROOT als spreker optrad. Z. h. gel. wees daarbij op de omstandigheid, dat juist in dat kerkgebouw, waar thans eene groote schare was opgekomen, ook in die bange dagen van 1672 de burgers dezer vesting alle dagen opkwamen om in hun vertrouwen op God te worden gesterkt en om nieuwen moed te ontvangen in het bestrijden van den vijand. Hij toonde aan, dat ook thans nog de herdenking van die dagen een' pligt was voor ons als Christen, als inwoner van Nederland en als ingezeten dezer stad en provincie. Deze toespraken werden telkens afgewisseld door de muzijk van het korps muzikanten der d.d. schutterij en door den zang van het mannenkoor, uit 180 personen bestaande, onder directie van den heer R. G. RIJKENS, en van de Groene weezen, onder directie van den heer J. SURINGA. Met gerustheid kunnen wij verklaren, dat allen zich van hunne taak op eene wijze hebben gekweten, die de goedkeuring der vele toehoorders in hooge mate mogt wegdragen.

Na afloop hiervan verzamelde zich de menigte op de Groote Markt, waar van 12 tot 1 uur door de hoornmuzijk eenige stukken werden voorgedragen. Intusschen werden ook de wees- en armenkinderen gewaar dat het feest was in deze stad: een groot 2000tal werd in de verschillende scholen op koek getrakteerd. De Zuider stads-bewaarschool en de Ooster stadsschool stonden des morgens open ter bezigtiging. Het mannenkoor begaf zich na het zangfeest naar de Noorder bewaarschool, werd daar ontvangen door gecommitteerden uit de feestcommissie, die bij monde van den heer SCHAAP eene hoogst gepaste aanspraak van dankbetuiging hield.

Na den middag hadden op de Groote Markt de volksvermakelijkheden plaats, terwijl buiten de Ebbingepoort de harddraverij van paarden onder den man werd gehouden. Hieraan namen 16 paarden uit Groningen, Friesland en Holland deel. Na een' langdurigen wedstrijd, werd de prijs, twee zilveren presenteertrommetjes op zilveren bladen, behaald door den zwarten langst. ruin *Pieter*, toebehoorende aan den heer H. VAN VEEN, te Rotterdam, bereden door den pikeur P. DE BOER; en de premie, een zilveren tabakspot en dito tabakskomfoor, door den zwarten langst. ruin *Paauw*, toebehoorende aan den heer H. ESKES van Kollum, bereden door den pikeur HARM LUURTS.

Het is ons aangenaam te berigten, dat de baan, welke in dezen winter gemaakt is, bijzonder werd geprezen.

(Aan de harddraverij met paard en chais, welke Zaturdag middag is gehouden, namen 18 paarden deel. Laatste overwinnaar in de baan bleef het zwart langstaart merriepaard *Jansje*, van den heer J. W. WOLTERS, van Zuidwolde, door den eigenaar bereden, die alzoo werd begiftigd met den prijs, eene zilveren soesmand. De premie, bestaande in een zilveren tabakskomfoor, viel ten deel aan den bruinen langstaarten ruin *David*, toebehoorende aan den heer H. VAN VEEN, van Rotterdam, en bereden door den pikeur J. DE BOER.)

Bij de wedstrijden op het Groote markt werden de prijzen in het mastklimmen behaald door J. JAGER en W. VOORNHOUT, de eerste van *f* 30, de tweede van *f* 10. In het mastloopen verkregen J. VAN BORSELEN, H. KITS, PEKELDER, VAN DER VELDE en KARELS ieder twee prijzen à *f* 2,50, terwijl J. TOESMAN, POSTMA, AJES en STAPEL ieder een' prijs behaalden. Bij den wedstrijd in het korfloopen hebben G. MUIS, WICHER, HINDRIKS, KARELS, ALLEE, WOLTERS en GAILLET ieder een prijs van *f* 5 gewonnen. — Gelijk bij de harddraverij de muzijk der dienstdoende schutterij, zoo liet bij deze wedstrijden de hoornmuzijk van tijd tot tijd zich hooren.

Talrijke scharen wandelaars doorkruisten heden avond de straten en pleinen dezer stad, terwijl eene niet minder groote menigte de in verschillende societeiten en koffijhuizen uitgevoerde muzijk aanhoorde.

Niet zoodra was de avond gedaald of menigte van zwermen en andere onschadelijke vuurwerken werden op de Groote Markt afgestoken.

— In de *Utr. Ct.* en in het *Handelsblad* van den 15den dezer las men: „Wij vernemen met genoegen, dat er geene concessie voor een spoorweg in de noordelijke provinciën zal worden verleend, als daarin de lijn van Arnhem naar Groningen over Zwolle en Assen niet is opgenomen."

Deze voorwaarde wordt in een artikel in de Leeuwarder Courant eene zoo bezwarende genoemd, dat zij het de aanvragers om een afzonderlijke lijn van Harlingen naar Rheine onmogelijk maakte om deze tot stand te brengen. De strekking van dat artikel was dan ook om in Friesland een *algemeen petitionnement ten behoeve van evenvermelde lijn uit te lokken.*

Het is daartegen bekend, dat de heer BALKEMA, gerugsteund door de groote Engelsche aannemers FOX en HENDERSON, die aan het hoofd staan van spoorweg ondernemingen zoowel in Engeland als in andere deelen van Europa, reeds voorlang eene aanvraag gedaan heeft tot concessie voor een geheel spoorwegnet in de provinciën Friesland, Groningen, Drenthe, Overijssel, Gelderland en Utrecht, waarin de lijn van Arnhem naar Groningen over Zwolle en Assen opgenomen is; — dat voormelde aanvrager daarbij de medewerking ondervond van notabiliteiten zoowel uit Friesland, als uit alle de evengenoemde provinciën en dat voortdurend nog over deze zaak wordt gehandeld.

Het is dus duidelijk, dat bovengemelde opwekking tot een algemeen petitionnement ten behoeve der beperkte lijn niet in het belang der provincie Friesland, maar alleen in het belang der aanvragers der afzonderlijke lijn van Harlingen naar Rheine is geschied.

Het zal wel geen betoog behoeven dat de provincie Friesland meer belang heeft bij een spoorwegnet hetwelk in verband staat niet alleen met Rheine, maar tevens met Leer en met de Geldersche, Utrechtsche en Hollandsche steden, met geheel België en de Rijn — tot welks daarstelling de genoemde zeer vermogende Engelsche heeren, die door den heer BALKEMA vertegenwoordigd worden, zich in staat gevoelen, — dan bij eene afzonderlijke lijn van Harlingen naar Rheine.

Ofschoon door zoodanige lijn zoo wel Groningen als Drenthe (behalve Meppel) geheel werden afgesneden, deed men in geene dezer beide provinciën een enkele stap om zulks tegen te gaan, geen enkel adres is daarover aan de Hooge Regering verzonden, *alleen omdat men zulks overbodig achtte bij de ondoelmatigheid van het ontwerp, en de zekerheid dat geene Regering, die het algemeen belang op het oog heeft, daaraan hare goedkeuring konde hechten.* Zelfs na de algemeene oproeping tot petitionnement in Friesland hoort men hier van geen enkel adres.

— Zaturdag avond is alhier in het hôtel *den Doelen* met extra rijtuig afgestapt Z. Exc. de minister van oorlog, vergezeld van een adjudant. Nadat Z. Exc. gisteren in bijwezen van den majoor der genie MEKERN de arsenalen, kazernen en verdere rijksgebouwen binnen deze vesting had bezocht, is de linie van vestingwerken te Helpman geïnspecteerd en zijn vervolgens de wallen rondom de stad in oogenschouw genomen. Het korps hoornmuzijk voerde gisteren avond om 9 uur eenige muzijkstukken bij fakkellicht voor het hôtel *den Doelen* uit. Z. Exc. is heden morgen te 6 uur wederom per extra rijtuig vertrokken en naar Leeuwarden afgereisd.

— Ged. Staten dezer provincie hebben bij circulaire van den 24sten Aug. de plaatselijke besturen uitgenoodigd, ten spoedigste over te gaan tot het opmaken der leggers, die van de wegen in iedere gemeente, met uitzondering van die in onderhoud bij het rijk en de provincie, moeten worden opgemaakt, binnen drie maanden na de thans gevolgde goedkeuring van het reglement op het toezigt der wegen.

— Wij vernemen, dat de heer mr. W. DE SITTER zijn ontslag heeft ingediend als wethouder dezer stad. De redenen van dit bedanken moeten gelegen zijn in de vermeerdering, die sedert geruimen tijd in de werkzaamheden van het collegie van burg. en weth. plaats heeft en die het z.ed.gestr. onmogelijk maakt daarin langer naar eisch zijn aandeel te kunnen nemen, zonder verwaarloozing van eigene belangen.

— Bij Koninklijk besluit van den 23sten Augustus is verleend pensioen, o. a. aan H. F. FERINGA, landmeter der 1ste kl. bij het kadaster te Groningen ad *f* 321, en wel wegens lhaamsgebreken.

— Vrijdag l.l. werd alhier uit het Noordwesten een nog al hevige storm waargenomen. In een oogenblik steeg het water aan de peilschaal tot 1 el en 8 palm; eenige straten en lage gedeelten dezer stad werden overstroomd; ongelukken had men hier echter niet te betreuren. Het water stortte in volle kracht over den puntdam bij den Apoortenboog en heeft aldaar nog al eenige schade aangerigt. De aannemers, de gebroeders HARKEMA, van Warfhuizen, hebben dadelijk de noodige maatregelen genomen, en heden morgen was alles in zooverre weder hersteld, dat de werkzaamheden haren gewonen loop konden houden. Wij vernemen, dat op den kwelder achter Uithuizermeeden nog al wat schade door dezen storm moet zijn aangebragt; aldaar moeten 41 schapen van den landbouwer J. BOS, alsmede nog 11 anderen bij die gelegenheid zijn verdronken.

— In bijwezen van de rijksveeartsen BILROTH en ROUAAN is heden morgen afgemaakt de van longziekte verdachte en reeds afgezonderde koe van den koemelker D. BRUKKER alhier. De lijkopening leverde het bewijs op, dat het beest in erge mate met de ziektestof was besmet. Het vleesch is dadelijk begraven.

— Naar wij uit *Delfzijl* vernemen, is eergisteren bij de heeren J. J. BORST c. s. van wege het departement van oorlog de concessie ontvangen, om aan de haven aldaar, in het zoogenoemde Kostverloren, eene scheepstimmerwerf op te rigten. Hierdoor zijn de moeijelijkheden vervallen, waardoor men tot dus verre in deze provincie verhinderd werd groote schepen te bouwen. Wij twijfelen niet of deze vrijgevige beschikking van het gouvernement zal gunstig werken op den gewestelijken scheepsbouw én op den bloei van Delfzijl, dat wel eenig meerder leven en vertier behoeft dan het, in weerwil van zijne uitnemende ligging, tegenwoordig heeft.

— Naar wij vernemen, zijn de fabrikanten te *Sappemeer*, *Hoogezand* enz. overeengekomen, om niet meer dan een' gulden voor het mud aardappelen te besteden.

— De dag van laatstleden Woensdag leverde te Zuidhorn eene aangename drukte en feestvreugde op. Even als nu reeds eenige jaren het geval is, werd namelijk op den namiddag van dien dag weder het zangfeest, uit de verschillende zangvereenigingen van het Westerkwartier ten getale van bij de 400 leden van beiderlei sekse zamengesteld, onder de leiding der respective onderwijzers van genoemd distrikt, in de open lucht met den besten uitslag gevierd. Gelijk het weêr, behalve dat het nog al stevig waaide, niets te wenschen overliet, zoo was ook de opkomst en de belangstelling van het publiek, al scheen ook aanvankelijk de toeloop niet zoo groot als wel vroeger te zullen worden, bij deze gelegenheid allezins voldoende, en de zangers, die zich over 't geheel ook nu weder van hunne zeker niet gemakkelijke taak uitmuntend kweten en, vooral in vergelijking met vroeger, doorslaande bewijzen van meerdere geoefendheid en vastheid gaven, mogten de schoone voldoening smaken van aan een beschaafd gehoor oogenblikken van waar genoegen en feestelijke opwekking verschaft te hebben. Daartoe droeg ook de schoolopziener van het distrikt, dr. W. HECKER, het zijne bij, door het feest met eenige toepasselijke couplettjes, die door de talrijke schaar met groote belangstelling aangehoord werden, te openen.

Het gezang, dat te 3½ uur een' aanvang genomen had, duurde met eenige tusschenpoozing tot tegen den avond, die vervolgens in de meest betamelijke en onschuldige vrolijkheid werd doorgebragt, zoodat het begin en het einde van dit geheele feest met elkaar in de zuiverste harmonie was en de beste getuigenis aflegde zoowel van de doelmatige inrigting en de hooge belangrijkheid van 't feest zelf voor de plattelandsbewoners (die zich anders veelal met kermissen en harddraverijen moeten tevreden stellen), als ook van den goeden zin der feestgenooten en van hun welgevallen aan al wat wel luidt.

Wij voor ons zelve met uitspanningen en volksvermaken als het hier vermelde zangfeest hoogelijk ingenomen, verheugen er ons over te vernemen, dat invloedhebbende ingezetenen uit de verschillende oorden van het Westerkwartier zich dezer dagen onderling hebben vereenigd met het doel, om dit zangfeest door het tot stand brengen eener vaste, aan een reglement enz. gebonden vereeniging op duurzamer en hechter grondslagen dan tot nog toe het geval heeft kunnen zijn, te vestigen, ten einde het ook zoodoende van plaatselijke omstandigheden en persoonlijke belangen onafhankelijk te maken. Op dit laatste punt hopen wij om 't belang der zaak bij gelegenheid terug te komen en meenen voorloopig met de aanbeveling dezer plannen te kunnen volstaan.

— In den nacht van eergisteren ontstond er brand in de garenfabrijk van den heer D. FOKKENS, staande nabij zijne behuizing in het Gouden Pand te *Appingedam*. Daar de vlam spoedig oversloeg naar een' hooiberg die bij de 25 voer bevatte en onmiddelijk aan onderscheidene huizen grensde, kreeg de brand allengs een dreigend aanzien. Intusschen waren de aangebragte brandspuiten in staat om, na weinige uren, den brand, die gelukkig bij windstilte plaats had, meester te worden; de fabrijk met de daarin zich bevindende goederen is afgebrand, doch voor brandschade verzekerd. De oorzaak van dit ongeluk, dat nog erger gevolgen had kunnen hebben, is niet met zekerheid bekend.

— Het is eene overoude gewoonte, om het kool- of raapzaadstroo, meestal op denzelfden dag van dorschen, voordat men huiswaarts keert, in brand te steken. Het is wel niet onaardig, heinde en ver zoo vele brandende vuren te zien, en het werkvolk juichende te hooren huiswaarts keeren; maar met de toenemende verlichting en vooruitgang in den landbouw, is het te verwonderen, dat men ook deze voorvaderlijke gewoonte niet voor lang reeds heeft afgeschaft, om het raapzaadstroo tot nuttiger einden te gebruiken. Bij de verbranding toch, gaat niet alleen het organisch gedeelte van het stroo en de doppen verloren, maar ook het anorganisch gedeelte (datgene, wat het aan den grond heeft onttrokken) vliegt grootendeels weg; dewijl de asch zich op grooten afstand allerwege verspreidt. Wanneer men de gemiddelde opbrengst per bunder stelt op 28 mudden, dan weegt het stroo en de doppen 4362 Ned. ℔, hetwelk bij verbranding pl. m. 225 ℔ asch oplevert. Deze asch bestaat volgens de ontledtafels uit 49 ℔ potasch, 45 ℔ kalk, 23 ℔ phosphorzuur, 29 ℔ zwavelzuur, 42 ℔ chloor natr. (keukenzout) benevens een weinig magnesia, ijzeroxyde en kiezelzuur. Deze stoffen toch zijn te belangrijk, om ze achteloos te laten verloren gaan. En het zijn niet alleen deze stoffen, waarvan de landman geen partij trekt, maar het grootste, geheel het organisch gedeelte, de overige 4137 ℔, hetwelk bestond uit de vier elementen zuurstof, waterstof, stikstof en koolstof, heeft zich bij de verbranding weder in lucht ontbonden, en zijn alzoo geheel den landman ontsnapt. Wanneer men nu dit stroo had te huis gehaald, om daarvan mest te maken, zou men hiermede zijn voordeel hebben kunnen doen. Doch het kan zijn, dat het stroo dikwijls ver van huis is gelegen, dat de wintergerst, de haver en de rogge bij gunstige weersgesteldheid achtervolgens, of bijna gelijktijdig rijp worden, zoodat men welligt meer zou kunnen verliezen, met de werkzaamheden aan het inoogsten van deze producten verbonden, te verschuiven, dan men met het inhalen van het kool- of raapzaadstroo zou kunnen winnen. Daarom handele ieder naar bevind van zaken en doe er zijn voordeel mede.

— Het tiende verslag van den toestand en de verrigtingen der Nederlandsche vereeniging tot afschaffing van sterken drank, gedurende het afgeloopen jaar, behelst o. a. nog de volgende bijzonderheden:

Uit Edam bevinden zich geregeld twee kofschepen in de vaart op Noorwegen en de Oostzee, op welke geene sterke drank aan de equipage wordt uitgedeeld. Van die schepen wordt de getuigenis afgelegd, dat het werk even goed, ja, vlugger en beter dan vroeger gaat, en dat de zeeman bekennen moet, dat hij bij het niet gebruiken van dien drank zich beter bevindt. Te Amsterdam behooren twee, en te Rotterdam vijf afschaffings-schepen te huis.

Als een bewijs der meer gunstige publieke meening bekleedt eene voorname plaats de bijval en medewerking, die door het openbaar gezag en verschillende besturen aan de vereeniging geschonken werd. Die bijval en medewerking bleken door besluiten omtrent het vroeger sluiten der kroegen, het naauwkeurig handhaven der verordeningen daaromtrent, en het hooger opvoeren der stedelijke belasting op den sterken drank. Het getal der kerkeraden of diakonie-besturen, welke bedeeling ontzeggen aan personen, die nog gelds genoeg bezitten om jenever te koopen, bedraagt thans 24.

Volgens de ingekomen verslagen, schijnt het, dat bovenal in Friesland en Groningen de afschaffings-zaak in het verleden jaar goede vorderingen gemaakt heeft, en dat zij in Zeeland op het punt staat van een goeden stap voorwaarts te doen. — Daarentegen zijn er, onder de ingekomen 178 verslagen, 28, waarin de vraag „of de afschaffing in het afgeloopen jaar vorderingen gemaakt heeft?" met *neen* beantwoord is. Dit verschijnsel is vooral in Gelderland waargenomen.

In een bij het bestuur ingekomen berigt van een der heeren subst.-griffiers bij de arr.-regtbank in Amsterdam wordt verklaard: „dat hij de droevige overtuiging heeft moeten *blijven* opdoen, dat *vijftien zestienden* der wanbedrijven aan het gebruik en vooral aan misbruik van sterken drank zijn toe te schrijven."

— Omtrent den graanoogst in Engeland meldt het blad *the Gardeners Chronicle* het volgende, als de slotsom der berigten van 134 correspondenten, verspreid over veertig Engel-

sche graafschappen:

Tarwe zeer goed, uitmuntend in doorsnede, volgens 31 corresp.; goed volle oogst, in doorsnede 49; redelijk goed 32; bijna gewoonlijke opbrengst 4; onder gewoonlijke opbrengst en schraal 12; gemiddeld, twijfelachtig of afwisselend 6; totaal 112 correspondenten die gunstig, 12 die ongunstig en 10 die onzijdig berigten.

Gerst: van 127 berigten zijn 33 zeer gunstig en melden overvloed, 40 alleen goed en voldoende, 30 redelijk goed, 12 minder gunstig, 12 verschillend en onbeslissend. Totaal: 103 gunstig, 12 ongunstig, 10 onzijdig.

Haver: van 128 berigten zijn 25 buitengewoon gunstig, 46 goed en voldoende, 33 redelijk goed, 11 onder het middelmatige en 13 ongunstig. Totaal: 104 gunstig, 13 ongunstig, 11 onzijdig.

De Iersche, Schotsche en Walsche provinciën leveren dezelfde opgave over het algemeen.

Anti-Reconstructie der Vaderlandsche Geschiedenis.

De *Indépendance Belge* bevat een opmerkelijk artikel, waarin het volgende voorkomt:

„Door verschillende Roomsche schrijvers werden voor eenige jaren pogingen gedaan, om het onverbiddelijk oordeel, dat de geschiedenis over de oneerlijke staatkunde en bloedgierige daden van FILIPS II had uitgesproken, te verzwakken. De schrijvers, waarop wij doelen, poogden aan te toonen, dat die fanatieke en wreede Koning is gelasterd, terwijl de helden van de Nederlandsche omwenteling van de 16de eeuw, ORANJE, EGMOND, HOORNE, te veel waren verheven zoowel door hunne tijdgenooten als door de nakomelingschap. In dit nieuwe geschiedkundig stelsel beweerde men zelfs, dat de verschrikkelijke zending van den hertog VAN ALBA eene noodzakelijkheid was. Men ging nog verder: terwijl men veinsde het ongelukkig lot van graaf EGMOND te betreuren, poogde men zooveel mogelijk de onwettigheid van het regtsgeding en de onbillijkheid van het vonnis, waarvan die roemrijke veldoverste het slagtoffer was, ter zijde te stellen. In 't kort, men trachtte in alle dingen, zelfs de meest schandelijke, den Vorst, die den dood van graaf EGMOND en zoovele andere daden van trouweloosheid en wreedheid had voorgeschreven, te sparen, zoo al niet in zijne eer te herstellen.

„Maar staatsstukken uit dien tijd, die door onvermoeide onderzoekers sedert eenigen tijd zijn opgedolven, zullen voor altijd, mag men hopen, deze historische reactie tegengaan, zoo geheel strijdig met het nationaal gevoel en bedroevend voor allen, die eerbied koesteren voor de menschelijke zedelijkheid. Onder die documenten moet men bijzonderlijk wijzen op die, welke de procureur-generaal DE BAVAY heeft openbaar gemaakt, onder den titel van: „*regtsgeding van den graaf* VAN EGMOND *en bewijsstukken, volgens de oorspronkelijke handschriften te Bergen gevonden.*"

„Deze belangrijke handschriften waren in het bezit van een' inwoner dier stad, wijlen den heer LECLERQZ. Hij kende er het gewigt van: want, om redenen, die wij hier niet willen nagaan, had hij gemeend het publiek evenzeer als zijne erfgenamen dezelve te ontnemen. Zijn testament bevatte eene beschikking, aldus luidende: „Ik wil en beveel, dat het werk uit mijne bibliotheek, getiteld het „regtsgeding van den graaf VAN EGMOND, worde verbrand in tegenwoordigheid van getuigen op mijne binnenplaats, zonder een „enkel stuk daarvan uit te zonderen, ik wil zulks."

„De regering, er van onderrigt, liet de daad van vandalisme niet volvoeren; door de autoriteit werden de oorspronkelijke stukken van het regtsgeding van den graaf VAN EGMOND in beslag genomen. De proc.-generaal doet opmerken, dat wijlen de heer LECLERQZ klaarblijkelijk beschikte over goederen van anderen, daar er geen enkel bewijs was, dat hij de staatsstukken, waarvan hij de vernietiging voorschreef, van de regering had gekocht. Terwijl de uitkomst van het onderzoek in deze nog werd gewacht, heeft de proc.-generaal de wenschen van het publiek voorkomen. Hij heeft van de gelegenheid gebruik gemaakt, die hem werd aangeboden, om met de stukken in de hand, een der meestberoemde regtsgedingen van de nieuwere tijden te bestuderen en te herzien.

„Dit regtskundig betoog is de formele tegenspraak, waarop geen repliek mogelijk is, van het requisitoir in 1567 door JEAN DU BOIS, proc.-generaal bij den raad van beroerten, opgesteld, en de veroordeeling van alles wat de acte van beschuldiging voorafging en volgde.

„Men kende voorzeker die onbillijkheden van de Spaansche dwingelandij; maar de heer DE BAVAY heeft de verdienste, dat hij de acten en bewijzen levert van hetgeen zoovelen voor hem hebben gezegd: acten en bewijzen, die niet den minsten twijfel overlaten omtrent den aard van dit schandelijk geding.

„Het onderzoek van den schrijver bepaalt zich echter niet daarbij. Hij onderzoekt een voor een alle beschuldigingen door JEAN DU BOIS tegen den graaf ingebragt; zijn onderzoek is gegrondvest op de correspondentie van FILIPS II en andere officiële stukken, en stelt de volkomen onschuld van een' der voornaamste tegenstanders van de Spaansche overheersching in het volle licht.

„In de rangen van de lofredenaars van FILIPS II bemerkt men de kenteekenen eener prijzenswaardige verandering, die tot eere strekt van hen die er mede begonnen zijn. Zoo heeft de kannunik DE RAM in zijne akademische redevoering over de geschiedenis der oude Leuvensche Universiteit aangetoond, dat die wetenschappelijke instelling nimmer den hertog VAN ALBA met haren invloed heeft willen steunen.

„Tot dusverre heeft niemand den heer DE RAM weêrsproken, zelfs niet zij, die tot de drijvers behooren van eene zekere school en een zekeren stand."

Verbeterde Vlasbereiding.

De heer POWNALL heeft in Engeland een octrooi genomen voor eene verbeterde bereiding van het vlas, waarop wel de aandacht mag gevestigd worden, omdat door zijne methode de gebreken, voortkomende uit het gebrekkig rotten en braken, worden weggenomen. Wanneer het vlas meer dan noodig gerot is, is de oplossing van de kleverige stof, die de plant bevat, volkomen, maar de vezel verliest van hare sterkte; is de rotting niet ver genoeg gegaan, dan behoudt wel de vezel hare sterkte, maar het braken vordert veel kracht en door de geweldige slagen wordt de vezel ligtelijk geknakt en gebroken, zoodat beide uitersten nadeelig zijn.

Volgens de verzekeringen, die daaromtrent gegeven worden in den Belgischen *Moniteur des intérêts materiels*, verkrijgt de vezel door die bewerking eene veel grootere fijnheid en buigzaamheid en wordt de waarde van het vlas zeer verhoogd, zoodat in Engeland, Ierland en Schotland bij alle groote vlasbereidingen deze methode gevolgd wordt.

Volgens de door POWNALL voorgestelde bereiding, neemt men het vlas uit het water, voordat eene verdere rotting nadeelig zou kunnen zijn; daarna laat men het, nog nat zijnde, tusschen twee pletrollen doorgaan om de lijmachtige stof uit te persen die nog is overgebleven. Onder het persen wordt het vlas gedurig met water besproeid, waardoor de kleverige stof gemakkelijker wordt verwijderd.

Ook de koninklijke maatschappij ter verbetering van de vlasteelt in Ierland handelt thans over eene nieuwe varieteit van vlas met witte bloemen. De vezels zouden sterker wezen dan die van het gewone vlas. Het zaad zou in dubbele hoeveelheid en van eene groengele tint wezen, gelijk het zaad van den *phalaris alpiste*. De olie die er uit getrokken wordt, zou bijna zoo bleek zijn als die van het lijnzaad in de lucht gebleekt. Aldus is de olie onder anderen bruikbaar voor de verwing met loodwit. De pachters van Ierland hebben bijzondere onderrigtingen ontvangen over de vermenigvuldiging dier plant, en in het toekomende moeten zij eene grootere hoeveelheid van zaad achterhouden, om de voortbrenging te vermeerderen.

Vindingrijkheid van het vernuft!

Het vredegeregt van Gent, voorgezeten door den heer advokaat DE BURGGRAEF, komt een vonnis te geven dat de aendacht verdient van hen, die geerne na 12 ure in de herberg *plakken*.

De heer V., uitgever van een dagblad, dat de policie wat hard op de vingers klopt, was in de boet geslagen, om na middernacht in de herberg gezeten te hebben, doch is door den regter van simpele policie vrijgesproken. Ziehier op welke wys die heer zich verdedigde:

Eenige minuten *vóór* 12 ure was hy de herberg uitgegaen en nadat het uer eenigen tyd geslagen was, keerde hy met zyne vrienden in de herberg terug; pas waren zy gezeten, of de politie agent kwam binnen en maekte proces-verbael tegen hen op, om hen *na* 12 ure in de herberg gevonden te hebben. Niemand der drinkebroers stond op, maer allen bleven vreedzaem zitten. Voor den regter verschynende, hebben zy houden staen, en zulks was door getuigen bewezen, dat zy *voor* 12 ure het lokael verlaten hadden, dus dat de dag geëindigd was, en dat zy onmiddelyk *na* 12 ure terug in de herberg mogten komen, vermits het policiereglement wel bepaelt, wanneer de herbergen moeten sluiten, maer niet wanneer zy mogen opendoen.

De regter heeft deze reden aengenomen en de heer *V.* en zyne vrienden zyn van de boet vry geweest. (*Vlaemsche St.*)

HARDDRAVERIJEN.

30 Aug. Te *Hoogeveen.* Prijs: een briljant zilveren tabakskomfoor; premie: een dito tafelschel.

30 —— Te *Beetgumermolen.* Prijs: een fraai bewerkt stuk zilver.

2 Sept. Te *Beetsterzwaag.* Prijs: een stuk bewerkt zilver, ter waarde van *f* 60 à *f* 70.

2 —— Te *Driezum.* Prijs: een extra zware zilveren zaktabaksdoos.

6 —— Te *Rauwerd.* Prijs: eene fraaije pendule.

7 —— Te *Metslawier.* Prijs: ter waarde van *f* 55.

9 —— Met paard en chais. Te *Leeuwarden.*

Kerknieuws.

LEEUWARDEN, 26 Aug. Wij vernemen dat de weleerw. zeer gel. heer dr. *M. van Staveren*, predikant hier ter stede, voor de op z.w.ew. uitgebragte beroeping naar Amsterdam heeft bedankt.

TJUMMARUM, 22 Augustus. Heden werd alhier, door Herv. floreenpligtigen eenparig benoemd, en daarna door den kerkeraad beroepen, tot predikant in deze vacante gemeente, de weleerw. zeer gel. heer *Johannes Constantinus Albertus van de Siepkamp*, pred. te Oosterzee en Echten.

– Te Andijk is beroepen de heer *van Leeuwen*, thans aan den Helder.

– De heer *Veenhuizen*, van Stadskanaal, heeft voor de beroeping naar de Chr. afgesch. gemeente te Deventer bedankt. – Aldaar is alstoen beroepen de heer *de Waal*, pred. te Ter Neuzen.

– Vier Hollandsche gemeenten in den staat Wisconsin (N. Amerika) zijn door ds. *K. van der Schuur* er in geslaagd, op den 12den Julij l.l. te Milwaukie broederlijk, in den geest der liefde, eendragt en vrede, eene *classis in Wisconsin* der *Hollandsch-gereformeerde kerk* te vormen. Des morgens te negen uur werd de vergadering geopend door te zingen Ps. 133; gebed en inleiding werden gedaan door ds. *K. van der Schuur*. – *J. Kiezel* en *E. B. E. Jansen* waren scriba's. Spoedig mogten de gemeenten *Milwaukie*, *Franklin*, *Oostburg* en *Holland* zich meer dan ooit aan elkander voelen gestrengeld, als één van hart en ziel, gebonden aan Gods woord en daarop gegronde formulieren, leer, tucht en dienst der Gereformeerde kerk. Voorts werd besloten om, zoo de Heere wil, tweemaal des jaars te Milwaukie te vergaderen.

– Door 't ophanden zijnd vertrek van den schoolmeester ADDENS naar Winschoten, is te Annerveen den 19den Aug. 't kinder-zangfeest (de zoogenaamde potvertering), gehouden, terwijl aan z. e., onder het uitspreken van een passend vers, een geschenk in goud is aangeboden.

In gepaste vrolijkheid werd de namiddag en een gedeelte van den avond doorgebragt, die door ouders en vrienden werd bijgewoond, om de kinderen de blijken te zien geven van hunne bekwaamheid.

De onderscheidene meerstemmige zangstukjes door hen uitgevoerd en de wijze waarop zij ze voordroegen, voldeden aan aller verwachting.

Naar de leerwijze van WILH. SMITS onderwezen, waren zij vlug in 't berekenen der toonafstanden, terwijl de transpositiën, welke de meester hun had laten doen, blijken gaven van hun welbegrepen onderwijs.

Kinderzangscholen zijn nog zeldzaam; maar we durven den onderwijzers der jeugd ze gerust aanbevelen, en wij gelooven dat dit het eenige middel is tot veredeling van 't volksgezang.

INGEZONDEN STUKKEN.

Hoe men in Groningen feest viert!

Pueri sunt pueri et puerilia tractant.

Wij erkennen gaarne, dat de 28ste Augustus een dag is, waardig op feestelijke wijze in Gruno's veste herdacht te worden, al zien wij ook nog niet het groote belang er in, om dien dag juist ieder jaar te vieren. Maar al was het enkel uit het oogpunt om onze, met betrekking tot feestelijkheden of zomergenot of bezoek van vreemden, zoo schaarsch bedeelde woonplaats meer te begunstigen (ook helaas een gevolg van hare ongunstige ligging en de stiefmoederlijke behandeling wat communicatiemiddelen betreft), zouden wij gaarne ieder jaar nog meer feesten in Groningen zien; om welke reden men ze gaf, zou vrij onverschillig zijn, *le nom ne fait rien à la chose.*

Maar het is alleen de wijze, waarop dat feest gevierd wordt, 't welk ons deze regelen heeft ingegeven, voor welke wij de Redactie van dit blad bescheiden een plaatsje verzoeken. Wij doen dit geenszins om *quand même* te critiseren, maar enkel en alleen, omdat het ons voorkomt, men voor hetzelfde geld meer genot kon hebben, meer volk naar hier lokken, en hoe meer zielen, hoe meer vreugde!

Hoofdzakelijk bestaat de aanleiding tot dit ons schrijven in een berigtje, voorkomende onder de ingezonden stukken in de *Gron. Ct.* van den 22 Aug. l.l., en in het programma van wege de commissie van feestviering. In dat berigtje staat met volle duidelijke letters te lezen, dat:

„Groningens inwoners zoo veel belang stellen in het luisterijk vieren van het ontzet van Groningen en daartoe alle mogelijke middelen in het werk stellen," en wordt als voorbeeld daarvoor aangehaald, dat „eenige vleeschhouwers hier onlangs de beste kalveren hebben gekocht en tot de feestviering hebben laten mesten" en sluit dit stuk met de verzekering, dat dit een teeken is van „belangstelling, waaruit blijkt, dat onze provincie ook in dezen niet ten achteren is."

Ronduit moeten wij bekennen, dat ons een lachbui overviel bij het lezen dier woorden. Welk een verheven idée zullen onze landgenooten, Amsterdammers, Rotterdammers en anderen, niet van onze wijze van feestvieren krijgen. Gewis, zij spiegelen zich dezen dag voor als eenen, waarop geheel Groningen broederlijk en democratisch gezind, zich vereenigt aan *éénen* disch om de vette kalveren te genieten!

En heel de stad is één gesmul! (Anonymus.)

Te meer zullen zij versterkt worden in dat idée, als hun het programma der feestviering in het oog valt en zij daar reeds onder sub 3 een monsterachtig koekonthaal van meer dan 2000 kinderen zullen genoteerd vinden. Gruno's kinderen koek, Gruno's ouderen vette kalveren! Heerlijke combinatie, koek en kalfsvleesch! Hoe krijgszuchtig, hoe geschikt om ook in deze onrustvolle tijden van oorlog en oproer Gruno's burgeren te sterken en hen in staat te stellen, moedig eenen tweeden vijand, eenen tweeden bisschopsoorlog onder de oogen zien.

Een Groninger met eene maag vol vet kalfsvleesch, een held zonder weêrga!

Wij wenschen, dat, als er ooit een tweede uitrukken onzer weergalooze schutterij noodig is, hun de ransels met vet kalfsvleesch als overladen worden; vet kalfsvleesch, probaat middel tegen de buskruidkoorts!

Maar ook het programma der feestviering is de attentie overwaardig! Vooral sub 2, 3, 4, 7, 8 en 9.

Bezigtiging der bewaarscholen! Het moge voorwaar iets zeer aangenaams zijn voor ouders, die er kinderen hebben, voor philantropen en soi-disant-kindervrienden, maar voor groote menschen, die het feest van ontzet eener belegering vieren, vinden wij het, ronduit gezegd, even kinderachtig, als *het onthaal der kinderen.* Reeds meermalen is onze attentie er op gevestigd, hoe zeer men er hier op uit is, om toch vooral de kinderen feest te laten vieren. De ouden, de bedaagden kunnen 't huis blijven; de jonge lieden moeten maar zien zich te amuséren ('s middags met vet kalfsvleesch?), alleen den kinderen is het gegund, den kinderen is het geoorloofd, meer luisterrijk Gruno's ontzet te herdenken. Met vlaggen en banieren zien wij duizenden kinderen ons dien dag de straten versperren en de grooten voor de voeten loopen! Wat zeg ik, rondgeleid door hunne onderwijzers, hadden wij dikwijls bij het aanschouwen dier optogten een idée voor ons, als of, bij eene mogelijke tweede belegering dezer veste, al is het dan door bisschop, sultan of czaar, de kinderen ten strijde zouden trekken, zich op den eijerwal in slagorde scharen en gereed den vijand met koek onder de oogen te zien en dit reeds vooruit eene oefening was, om hen aan tucht en orde, zoo noodig in een leger, te gewennen. Denkbeeld, dat nu reeds de ouders trotsch kan doen neerzien op hun kroost; hoe beladen hunne magen ook met koek zijn mogen, hunne telgen toch met ontzag aan het hart zal doen drukken en hen beschouwen als de verdedigers dezer veste, beter dan dragonders en soldaten, beter dan kanonniers en nooitvolprezen schutters! Maar het zij hoe het zij, wij voor ons kunnen in sub 3 geen feest voor groote lieden of vreemdelingen zien!

Welk aandeel verder de commissie heeft aan de muzijk morgens en avonds op de Groote Markt sub 4 en 7, alsmede aan die in de Harmonie (8) en de zoo loijaal geschonken vrijheid voor het afsteken der vuurwerken (9), is ons een raadsel. Wij zouden in onzen eenvoud vermeenen, dat heeren bestuurders dezer stad en heeren hoofdofficieren van het garnizoen de eer van de eerste en laatste en de directie van de societeit de Harmonie de eer van sub 8 toekwam. Even goed toch had de commissie nog een artikel kunnen opnemen b. v. *'s middags 2 uur Open Tafel in den Doelen*, n.l. voor ieder, die komen en betalen wil, even goed als iemand lid van de Harmonie moet wezen om die muzijk te kunnen hooren. En hoe zij nu durft op te nemen onder no. 9 de vrijheid tot het afsteken der vuurwerken, tenzij zij daartoe vergunning van het stedelijk bestuur heeft gevraagd, begrijpen wij niet. Even goed zou zij openlijk de vrijheid kunnen proclameren voor een ieder, om zich 's avonds bij VORMANN of TEN HAVE op oesters en champagne te tractéren en zouden wij haar dus in gemoede aanraden op een volgend jaar deze en nog veel meer vrijheden, b. v. vrijheid om dien dag vet kalfsvleesch te eten, onder haar programma op te nemen, enkel en alleen, opdat het ontzet onzer stad luisterrijker moge gevierd worden.

Dus aftrekkende van de 9 vermakelijkheden de bovenvermelde 6, blijven er 3 over, zijnde een muzijkfeest, twee harddraverijen en de volksvermakelijkheden.

Waarom nu al Zaturdag een begin moest gemaakt worden met het feestvieren door de eene harddraverij, is ons ook niet zeer duidelijk, tenzij het ware om zoo langzamerhand, van trap tot trap, Gruno's burgeren op te leiden tot het grootste aller feesten, den 28sten Augustus, den dag der bewaarscholen en der kinderen, den dag van koek en kalfsvleesch, den dag der victorie en der overwinning.

Liever dan muzijkfeest en harddraverijen, hadden wij een grootsch, een prachtig vuurwerk of eene gedeeltelijke illuminatie van enkele gebouwen gezien. Dat vinden wij iets, meer voor het algemeen, meer vreugdegevend en opwekkend voor het volk, dan zangfeest of harddraverij, alwaar men toch ook zonder 25 cts. kaartje geen toegang tot verkrijgen kan. Dat is iets voor en om het volk, 't welk de arme even goed als de rijke kan genieten. Daar heerscht geen onderscheid, geen rang, geene verhooging van genot van den een boven den ander. Nog herdenken wij bij het schrijven dezer regelen aan de massa's, tijdens het akademiefeest hier 's avonds en 's nachts op de been bij illuminatie en vuurwerk, zoo rustig en zoo pleizierig gestemd; allen door elkander wandelende en het trotsche en verrukkende schouwspel aanstarende. En ook dat is voor kinderen grooter genot, dan bezigtiging hunner scholen hun opleveren zal en waarom zij even goed, zonder dat er zulk een ophef van gemaakt werd, op eene of andere wijze eenvoudig zouden kunnen worden onthaald.

Maar wij hebben misschien reeds te veel gezegd en ons de vijandschap van velen op den hals gehaald, die niets liever doen, dan hunne kinderen de maag met koek en zich zelven de maag met vet kalfsvleesch te beladen en zoo met volgeladen magen hunne telgen en zich zelven naar de bewaarscholen stuwen, de muzijk op de markt aanhooren, 's avonds toezien, hoe heerlijk de burgers dezer stad zich, ten koste hunner beurs, de loyale vrijheid ten nutte maken om onschadelijke vuurwerken af te steken (waartoe gewis de lucifers niet behooren) en dan met een ietwat krijgszuchtig gemoed uitroepen: „Leve de commissie der feestviering!"

Maar die vijandschap durven wij trotseren, al kon enkel dit schrijven ten gevolge hebben, dat de commissie op een volgend jaar eene meer doelmatige en minder kinderachtige wijze van feestvieren wilde proclameren.

Dan, ja dan zouden wij juichen en zulks nog veel meer, als dan verder onze vleeschhouwers, boven en behalve het beroemde vette kalfsvleesch, dien dag ook nog vet rundvleesch ter koop wilden aanbieden, zeer geschikt tot streeling onzer magen, die in November 1853 zoo zeer voor de afschaffing van den vleeschaccijns gestemd waren.

GRON., 26 Aug. 54. X. Y. Z.

Teekenaren voor de feestviering.

Het Bestuur van het IXde Nederlandsch landhuishoudkundig congres heeft gemeend te voldoen aan den wensch op het IXde congres uitgedrukt, door nu reeds hiervolgende aan het publiek mede te deelen het volgende stuk van den heer C. RÖMELINGH, hetwelk bij het verslag van dat congres zal worden afgedrukt, maar waarvan men eene vroegere openbaarmaking wenschte, omdat het stelsel van beklemming welligt met vrucht kon worden toegepast op de bebouwing van de gronden van 't Haarlemmermeer, ten einde die gronden dadelijk vruchtbaar te maken en te houden.

Het Bestuur voornoemd:
H. J. OOSTING, 2de voorzitter.
Namens hetzelve:
L. OLDENHUIS GRATAMA, 2de Secretaris van het Congres.

Verslag omtrent de voordeelen der beklemming tegen verbrokkeling van Grondeigendommen.

Welke ook de oorzaak moge zijn van de toenemende verbrokkeling der landeigendommen, hetzij zij gezocht moet worden in den drukkenden last der Scults, of wel in het geringe vermogen der aankomende landbouwers, of in andere oorzaken, de nadeelen van de verbrokkeling der grondeigendommen zullen altijd ongunstigen invloed op den landbouw uitoefenen.

Een eerste gevolg daarvan is de splitsing der gesloten eigendommen, waardoor de verschillende landen van denzelfden gebruiker veelal uiteen komen te liggen; eene splitsing waarvan de treurige gevolgen aan elken landbouwer al te goed bekend zijn.

In de tweede plaats kan de landbouw op boerderijen van behoorlijke grootte met meer voordeel gedreven worden dan op te kleine, waarop, bij ongunstige jaren, de opbrengst aan zaai- en broodkoren bijna geheel verbruikt wordt, gelijk de toestand van de bevolking der beide Vlaanderen, waar de landbouw zeer goed doch op kleine schaal gedreven wordt, in de laatste jaren genoegzaam bewezen heeft, en ook door onze keuterboeren, zelfs in dezen duren tijd, maar al te zeer ondervonden wordt. – Daar, waar niets oververdiend wordt, is geen vooruitgang mogelijk, en in slechte tijden geen spaarpenning voorhanden.

Bij de meer algemeene invoering van het beklemregt zijn de opgegeven gevolgen niet te vreezen; eenheid en ondeelbaarheid is daarbij een eerste en algemeene regel, zoodat bij overdragt, hetzij door vererving, hetzij door verkoop, ruiling of gifte, het beklemde land in zijn geheel in handen van den opvolgenden meijer overgaat; een regel waarvan niet afgeweken kan worden, dan met toestemming van den eigenaar, en welke toestemming zelden anders verkregen wordt dan met groote opoffering van de zijde van den meijer, uithoofde van het nadeel, dat de splitsing voor den eigenaar ten gevolge heeft.

De verdeeling van beklemde boerenplaatsen is alzoo in den regel onmogelijk, en daarenboven heeft het beklemregt nog een ander groot voordeel, n.l., dat de beklemde meijer zich voor lagen kooprijs het vrij en onbeperkt gebruik verzekert van eene naar zijne financiële krachten geëvenredigde boerderij. Wanneer men n.l. vooronderstelt, dat de waarde van eene vrij eigen boerenplaats bedraagt *f* 20,000, dan zal, wanneer zij in eene beklemde plaats veranderd wordt, de beklemde meijer in haar bezit kunnen geraken voor een' koopprijs van *f* 10,000 met eene jaarlijksche huur van *f* 250, zijnde de rente van de andere *f* 10,000 a $2\frac{1}{2}$ pCt., die de eigenaar jaarlijks ontvangt zonder eenige korting noch van grond- en andere lasten, noch van het onderhoud der gebouwen enz., welke bij gewone verhuring een groot gedeelte van de huur verslinden, terwijl de eigenaar nog daarenboven bij elke overdragt van de beklemming, van den af- en aangaanden meijer, of bij diens huwelijk, een jaar huur als geschenk bekomt.

Bovendien kan de meijer van zulk eene plaats, niet bij magte zijnde den vollen koopprijs uit eigen middelen te betalen, nog de helft of meer op hypotheek nemen, en alzoo bij een bezit van een klein vierde der geheele waarde, in het onopzegbaar gebruik komen van landerijen, die hem een genoegzaam bestaan opleveren. De onkosten, die bij verkoop of vererving en dus ook bij overbedeeling volgens de wet verschuldigd zijn, bedragen derhalve bij beklemmingen ongeveer de helft minder, dan zulks bij overdragt van vrij eigen land het geval is.

Het vrij gebruik dat de beklemde meijer van zijn land kan maken, de zekerheid dat de daaraan aangebragte verbeteringen tot zijn voordeel zullen strekken, het onafhankelijk bestaan, dat hij daarin vindt, werken ten gunstigste op zijne stoffelijke welvaart en niet minder op zijne zedelijke en verstandelijke ontwikkeling; de toestand, waarin de Groninger landbouwers verkeeren, die meest allen bezitters zijn van beklemde landerijen, bewijst genoegzaam de waarheid van het gezegde.

Vraagt men nu, of de beklemde meijer al die voordeelen trekt ten koste van den eigenaar? dan kan men hierop gerustelijk een ontkennend antwoord geven. De eigenaar is toch volle bezitter van het eigendom, het beklemde land is hem ten allen tijde een meer dan voldoende waarborg voor de huurpenningen, die hem door den beklemden meijer jaarlijks verschuldigd zijn, terwijl hij geenen nieuwen meijer behoeft in te boeken, vóór hem de achterstallige huur en geschenken ten volle, zonder eenige korting hoegenaamd, betaald zijn.

Het is waar, de eigenaar trekt geene directe voordeelen van de rijzing der landerijen, doch is bij daling ook aan geene vermindering van inkomsten onderhevig, terwijl juist het goed gebruik, dat de beklemde meijer in jaren van voorspoed, door aangebragte verbeteringen, van zijne landerijen weet te maken, derzelver innerlijke waarde grootelijks verhoogt en dus in tijden van tegenspoed de zekerheid van den eigenaar vergroot; uit de hooge prijzen, waarvoor de eigendommen in de laatste jaren in de prov. Groningen verkocht zijn, is voldoende op te maken, dat hierin door de geldbezitters eene zekere bron van inkomsten gevonden wordt, waarvan de administratie eenvoudig en onkostbaar is.

Wenschelijk ware het derhalve, dat van lieverlede ook in andere provinciën het beklemregt meer en meer ingevoerd wierd; de vrij eigen landen zouden voor verbrokkeling bewaard blijven; de pachtboeren, in beklemde meijers herschapen, zouden met graagte zich toeleggen op eene meer wetenschappelijke behandeling hunner landerijen, en even als bij de Groninger landbouwers, zou de algemeen verspreide welvaart een' gunstigen invloed uitoefenen op het welzijn van Neêrlands volk.

(*get.*) C. RÖMELINGH.
Voor eensluidend afschrift:
L. OLDENHUIS GRATAMA,
Secretaris van 't Congres.

Men vraagt, of het in de bedoeling der stedelijke Regering of wien dan ook kan hebben gelegen, dat aan het veroorloven van passage voor voetgangers door de Ebbingepoort, op heden, eene bedelpartij werd gemaakt.

28sten Aug.

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.